

novice

**Glasilo Socialistične
zveze delovnega ljud-
stva občin
Kočevje in Ribnica**

Izdaja ČZP »Kočevski tisk« Kočevje.
Urejuje uredniški odbor. Odgovorni
urednik France Grivec. Uredništvo in
uprava: Kočevje, Ljubljanska 14/a. Te-
lefon uprave in uredništva 389. Letna
naročnina 800 din, polletna 400 din in
jo je treba plačati vnaprej. Za ino-
zemstvo 2000 din oziroma 3 ameriške
dolarje. Tekoči račun 600-27-1-265 pri
NB podružnica Kočevje

Leto VII. - št. 39

KOČEVJE, 28. septembra 1962

Cena 20 din

Pozdravljen, praznik! Praznik borbe, pohodov, trpljenja, praznik žalosti in sreče, naših želja, hotenj in pričakovanj, praznik delavcev-borcev! Te dni, ko praznujemo naš občinski praznik, nam vsem uhajajo misli za sedemnajst, devetnajst, dvajset let v preteklost, v težke, krvave dni naše zmagovite, revolucionarne borbe. Zopet se spominjamo silnih naporov in žrttev, s katerimi smo si priborili svobodo, spominjamo se številnih bitk in tovarišev, ki so v tem neenakem boju emagali, klonili telesno, njihov duh pa še vedno živi med nami in se skupno z nami veseli...

Vsako leto praznujejo prebivalci kočevske občine svoj praznik - 3. oktober v spomin na zgodovinski Zbor odposlancev slovenskega naroda. Kdaj in kje je bilo to? Se še spominjate, tovariši, tistih dni, ko je nad nami lebdelo prekletstvo, ko nas je obdajala smrt, ko smo bili vsi, od otrok do starčkov, zapisani poginu, ko so nas preganjali, pretepali, mučili? Se še spominjate, borci, borb in pohodov, krvavih žuljev in snežnih zametov, joka nedolžnih, gorečih domačij, brnenja letalskih in tankovskih motor-

jev ter v železo odete okupatorjeve soldateske? Daleč je že tisti čas, vse polagoma tone v pozabo, ob takih priložnostih pa ponovno privre na dan, sveže, kot bi bilo včeraj: pomladi nas, premakne za leta nazaj. To je naše, naša zgodovina, del naše skupnosti...

Po kapitulaciji Italije je bila vsa Kočevska - zibel partizanstva - svobodna. Po vsem okrožju kakor tudi po vsej Sloveniji so bili na javnih zborovanjih s tajnimi svobodnimi vo-

sredi ognja in morije, obdan od sovražnih divizij in zapisan smrti se je dvignil mali slovenski narod. Dvignil se je iz smrti, iz tisočletnega suženjstva, upognjen, preganjan in poteptan, toda neustrašen v boju za življenje, za ideal svobode in enakopravnosti. Raztrgal je okove, vstal in prevzel svojo usodo v svoje roke, hoteč biti sam svoj gospodar.

Udeleženci Kočevskega zbora - naša prva resnično ljudska oblast, so pregledali de-

odposlancev slovenskega naroda v Kočevju je resnično pisal zgodovino našega malega naroda, spregovoril je v imenu slehernega poštenega Slovence in postavil trdne temelje naše nacionalnosti. V imenu vseh pa je spregovoril čudovite besede najstarejši udeleženec Zbora, France Becele: »Prišel je čas, ko se ne vpraša, ali si star, ali si mlad, marveč ali ljubiš našo slovensko grudo... Napočili so veliki dnevi. Od očeta in sina, iz rodu v rod bo živel spomin na sedanje borbo. Bodoči rodovi nam bodo zavidali, da je izbrala usoda prav nas, da vzdržimo tako hude preizkušnje, da se rešimo okupatorjev, da izgradimo našo slovensko domovino, v kateri se bo kmet veselil svojega klasja, delavec pa dela svojih rok!«

Kakor vsako leto praznujemo tudi letošnji občinski praznik v znamenju pomembnih gospodarskih dosežkov, v spominu na prehojeno pot zadnjih dveh desetletij. Želeli pa bi, da bi bili ti naši vsakoletni prazniki resnično merilo napredka na vseh področjih. Obenem pa želimo vsem občanom in vsem delovnim ljudem prijetno praznovanje praznika naše občine! F. G.

Pozdrav prazniku

litvami izvoljeni ljudski odposlanci, ki so nato na Zboru v Kočevju postavili temelj zakoniti in demokratični ljudski oblasti. Sodelovalo je 572 odposlancev, tudi iz tistih predelov Slovenije, ki še niso bili osvobojeni. Tridnevno zgodovinsko zborovanje je bilo v sedanjem Šeškovem domu pod preroškim geslom Ivana Cankarja: **NAROD SI BO PISAL SODBO SAM!** Sredi zaslužjene Evrope,

lo vodstva narodnoosvobodilne borbe in sprejeli smernice za nadaljnjo borbo. Obsodili so vse domače izdajavce, ki so se - zaslepljeni ali pa iz čisto osebnih interesov - udinjali okupatorju, obsedili belo gardo in v Grčaricah zajete plavogardiste. Izvolili so tudi 40 delegatov za II. zasedanje AVNOJ v Jajcu ter sprejeli sklep o priključitvi Primorske, kar je AVNOJ pozneje tudi potrdil. Zbor

KOČEVJE - panorama

POMENEK S PREDSEDNIKOM OBLO KOČEVJE DRAGOM BENČINO

Znaten napredek

Občinski prazniki predstavljajo mejnike, ob katerih pregledujemo naše uspehe, naš napredek v zadnjem letu. Leto za letom praznujemo, leto za letom potezamo pod našim delom črto in se štejemo uspehe ter ugotavljamo napredek. Pred letošnjim praznikom smo obiskali predsednika občinskega ljudskega odbora Draga Benčino in ga zapletli v pogovor o uspehih v zadnjem letu ter načrtih za bodoče leto, v katerem bomo praznovali hkrati z občinskim praznikom tudi 20-letnico Kočevskega zborna. Takole je tekel pomenek:

»Kakšen gospodarski napredek smo zabeležili v naši občini od zadnjega občinskega praznika?«

Leto je kratko časovno obdobje in navadno v gospodarskem življenju ne pomeni mnogo. Kljub temu lahko rečemo, da je bil od zadnjega občinskega praznika v gospodarstvu občine storjen znaten napredek. Res je, da tega ni

dovolj čutiti, če ocenjujemo razvoj gospodarstva samo s primerjavo o gibanju družbenega proizvoda in narodnega dohodka, ki sta se v tem času dvignila za okrog 12% pri istem številu zaposlenih. V preteklem letu smo namreč vložili znatna investicijska sredstva (okoli 500 milijonov dinarjev) za izgradnjo in modernizacijo industrije, rezultati tega pa bodo vidni

še v prihodnjih letih, ko bodo vložena sredstva aktivizirana. Tu mislim na kemično tovarno, ki bo končno letos dograjena do prve faze, prihodnje leto pa bo še znatneje vplivala na povečanje proizvodnje v občini.

Letos nam je po dolgem času uspelo rešiti tudi velik problem poslovnih prostorov za potrebe obrtništva. Obrtno gospodarske organizacije so vsa povojna leta životarile v neprimernih prostorih. V prenovljenih obratih bivše »Horakove tovarne« imajo obrtniške dejavnosti (mizarstvo, tapetništvo, steklarstvo in pleskarstvo — združeno v podjetju »OPREMA«) urejene pogoje in bodo lahko z boljšo organizacijo dela ter izboljšanjem tehnoloških postopkov napredovale vzporedno z ostalimi gospodarskimi programi.

»Kakšen pa je bil v zadnjem letu napredek na področju družbenega standarda?«

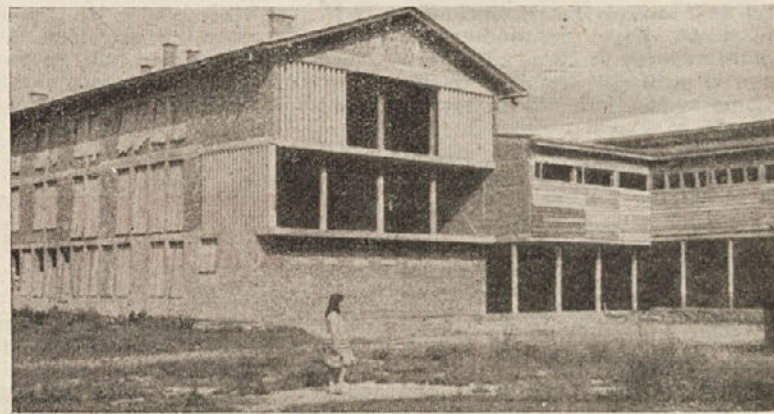
Odgovor na to vprašanje je tesno povezan s prvim. V sedanjem obdobju je družbeni standard v celoti odvisen od uspehov proizvodnje. Letos smo bili prisiljeni povečati del narodnega dohodka usmeriti preko proračuna, predvsem za dvig osebnih dohodkov v prosveti in državni upravi, ker do sedaj osebni dohodki niso bili vsklajeni z ostalimi družbenimi službami in gospodarstvom.

Za stanovanjsko izgradnjo je bilo porabljeno preko 200 milijonov dinarjev. Zgrajenih je bilo 30 stanovanj, 120 pa jih je še v gradnji. Od tega jih bo dobra po-

lovica vseljivih v prvih mesecih prihodnjega leta. Znatna sredstva še vedno vlagamo za dokončanje vodovoda (gradnja rezervoarjev), za urejanje kanalizacije in drugih komunalnih naprav v novih stanovanjskih naseljih. Za nadaljevanje gradbenih del doma telesne kulture je bilo porabljeno okrog 30 milijonov dinarjev.

»Kako so na povečanje standarda in na gospodarski napredek vplivali novi gospodarski ukrepi?«

Namen novih gospodarskih ukrepov je bil, doseči stabilizacijo gospodarstva. To pa pomeni izboljšanje gospodarjenja na vseh področjih. Kaže, da je bil namen teh ukrepov dosežen tako na področju proizvodnje kakor tudi v sistemu delitve narodnega dohodka in družbenih sredstev sploh. Hitreje se kažejo pozitivni rezultati v gospodarstvu. Vzemimo samo

Dom telesne kulture bo dograjen prihodnje leto

primer družbenega kmetijstva. Vse doslej nismo uspeli znatneje povečati produktivnost v tej gospodarski panogi, kar je imelo za posledico stalno izgubo. Novi ukrepi pa že kažejo tudi na tem področju prve pomembnejše rezultate, ki dajejo upanje, da je tudi v kmetijstvu mogoče storiti kaj več.

Pri uporabi sredstev za družbeni standard se še vedno nismo otresli stare miselnosti, da lahko trošimo tudi tisto, kar še nismo ustvarili. Prav zato je bil skrajni čas, da so nas novi gospodarski predpisi prisilili, da priznamo nesmisel take politike.

»Kateri so največji dosežki v zadnjem letu?«

Če že govorimo o dosežkih, potem mislim, da so bili ti vsekakor najpomembnejši v gospodarstvu. Izredno nagel vzpon proizvodnje podjetja »ITAS« in uspešna rekonstrukcija Rudnika sta po mojem mnenju največji uspeh v preteklem letu.

Pri tem je treba vedeti, da se je »ITAS« razvil skoraj v celoti z lastnimi sredstvi in da je Rudnik uspel obdržati lanskoletno proizvodnjo čeprav je zmanjšal število zaposlenih za preko 200. Obe podjetji sta uspeli tudi v celoti vnovčiti svoje proizvode. »ITAS« je prodrl tudi na zunanji trg. Uspehi rudnika so toliko bolj pomembni zato, ker je lani kazalo, da bo potrebno znatneje zmanjšati proizvodnjo ali pa jo celo popolnoma ukiniti.

»Kakšni so okvirni načrti za prihodnje leto, ko bomo praznovali tudi 20-letnico Kočevskega zborna?«

20-letnica Kočevskega zborna pomeni za našo občino posebno pomemben dogodek, ki smo mu dolžni na vseh področjih posvetiti največjo pozornost. Poleg vse-

stranskih političnih priprav, mislim, da moramo storiti predvsem sledeče:

1. Dostojno urediti zunanji izgled mesta (asfaltirati nekatere ulice, urediti razsvetlavo itd.),
2. sodelovati pri rekonstrukciji ceste Ljubljana—Kočevje, da bo prihodnje leto zaključena,
3. Dom Jožeta Šeška bo treba urediti v muzej in dokončati gradnjo Doma telesne kulture,
4. zgraditi novo pošto poslopje, kar je v skladu z dolgoročnim programom avtomatizacije pošte.

Predvidene so tudi nekatere gospodarske investicije, vendar v občutno manjšem obsegu kot letos.

Dragi bravci!

Verjetno boste precej presenečeni, ko boste ta teden dobili Novice v novi obliki, na manjšem formatu in z več stranmi, z novo glavo in nekaterimi spremembami in dopolnitvami. No, odslej boste dobivali Novice vsak teden take, po vsebini bogatejše in kvalitetnejše. Spremembo smo pripravljali dalj časa, vendar Vas o tem nismo obvestili prej, ker smo Vas hoteli presenetiti. In končno: Novice v novi obliki naj bi bile naš prispevek k praznovanju občinskega praznika kočevske komune — 19. obletnice zgodovinskega ZBORA ODPOSANCEV SLOVENSKEGA NARODA, ki je bil od 1. do 3. oktobra 1943.

Zakaj sprememba formata? Za to smo se odločili iz več razlogov, najpomembnejši pa je vsekakor kvalitativna sprememba vsebine, ki jo bomo lahko dosegli s krajšimi, zanimivejšimi članki. Tak način pisanja bo narekoval novi format... Ker bomo imeli več strani (redno 12 ali najmanj 8), bomo tudi lažje razporedili stalne rubrike (kultura, pionirski kotiček, obvestila, šport itd.), tako da ne bo vse pomešano na eni strani.

Še nekaj novega boste opazili v tej številki: podlistek. Za literarno čtivo smo odmerili kar celo stran, objavljali pa bomo dva podlistka hkrati. Za začetek smo se odločili za daljšo novelo Mihaila Solohova ČLOVEKOVA USODA in zgodbo Najdaljša noč, ki nam jo je poslal T. Prešeren iz Nemčije. Vsebine boste pa že sami spoznali...

Obljubljamo Vam, da bomo list stalno izpopolnjevali in ga skušali približati vsakemu bralcu, tako da bodo Novice postale resnično naša skupna last, izraz naših misli in hotenj. Upamo, da smo z novo obliko Novic ustregli vsem in da nam boste še naprej marljivo dopisovali.

Uredništvo

Spomenik v Banja loki

Organizacija ZB v Banji loki je pričela zbirati sredstva za postavitve spomenika. Kakor v vojni, se je pokazalo tudi sedaj, da so ljudje pripravljeni dati vse za padle borce, ker ti še vedno živijo v njihovih srcih. Ljudje ne morejo pozabiti mrtvih junakov in herojev, ki so prihajali v času boja na njihove domove, ko so potrebovali pomoč ljudstva, ki se je borilo za svojo svobodo. Čeprav sami goli in bosi so ljudje vedno kaj našli za partizane ter so z njimi delili vse, kar so imeli. To vedo vsi borci, ki so prihajali v vasi okrog Banja loka.

ZB se je dolgo borila, da bi postavili v Banja loki primeren spomenik padlim borcem. Denarja pa je vedno primanjkovalo. Zato so pričeli zbirati sredstva pri ljudeh in tako so letos zbrali 1.400.000

din. V ta namen so ljudje prispevali les in delali prostovoljno.

Po prvih zamislih so določili lokacijo za postavitve spomenika pri zadružnem domu, čemur pa je ugovarjala uprava za ceste, ker je predvideno, da se bo na tistem mestu gradila nova cesta Kočevje—Brod. Zato so od prve zamisli odstopili in sedaj študirajo, kje bi določili novo lokacijo za spomenik, katerega bi radi, v kolikor bodo uspeli, postavili še letos.

Elektrika v Spodnjem logu

Kmalu bodo tudi v Spodnjem logu dobili elektriko. Elektro-Kočevje je že pričelo z deli. Vaščani so se obvezali, da bodo jame za drogeve izkopali sami, pomagali pa bodo tudi pri drugih delih.

Partizanske zgodbe iz Matevljeka

Naš sodelavec Marjan Tratar iz Novega mesta je pred vojno in med vojno učiteljaval v naših krajih. Zato se jih zelo rad spominja in jih večkrat obišče. Letošnje poletje je bil na počitnicah v Loškem potoku. Popotoval je po vaseh Loškega potoka, se pogovarjal z ljudmi in nabiral spomine na NOB. Tako so nastale tudi pričujoče partizanske zgodbe, ki mu jih je pripovedovala tov. Ivanka Šega iz Matevljeka...

MLADINA JE PRVA SLEDILA PARTIJI

Partija je tudi v Loškem potoku imela v vrstah mladine, zlasti v Travniku in Segovi vasi, vnete simpatizerje ter člane, ki so takoj ob začetku vojne, ko so Italijani zasedli tudi Loški potok, pokazali velik pogum in odločnost. Že nekaj dni po okupaciji so naredili nekateri mladinci načrt ter ga v aprilu 1941 tudi izvedli: sredi noči so odstranili s hiš in karabinjske postaje na Hribu italijanske zastave ter jih nadomestili z jugoslovanskimi. Naslednjega dne je bil med Italijani poplah, saj so občutili, da so v Loškem potoku nezazeleni. Res je okupator kmalu izsledil skupino pogumnih mladincev in jih obsodil. Vendar znak je bil že dan. Mimogrede, podobno akcijo so izvedli nekaj dni kasneje tudi kočevski hitlerjanci iz sosednje vasi in izobesili namesto italijanske — hitlerjanske zastavo, kar je spet razkazalo okupatorje-Italijane... Tako je že v prvih dneh vojne dihal Loški potok in že nakazoval bodoči — vihar...

PRVE PARTIZANSKE RANJENCE SO VOZILI

Ker smo bili v naši vasi povezani z gibanjem z Loško dolino, smo tudi spremljali borbo naših ljudi v tej dolini. Sredi oktobra 1941 smo vse češče čuli o nekkih pripravah, a 19. oktobra so borci Krimskega bataljona napadli Italijane v Ložu. Za napad sta naredila načrt narodna heroja Ljubo Serčer in Kovač-Smeli. Zvedeli smo le, da je akcija uspela, da pa so tudi naši imeli nekaj žrtev.

Moj brat Rudolf Mohar me je obvestil, da naj bova z možem pripravljena na nek »obisk« iz Loške doline. Ker je to povezal z napadom naših borcev na Lož, sem takoj vedela, za kaj gre... Napovedan je bil za deseto uro dopoldne, dež pa je nemilo padal in močil že tako razmočeno slabo pot. Bila sem nestrpna, saj sem dobro vedela, da bom videla prve partizane. In okrog štirih popoldne 20. oktobra se je približala hiši čudna skupina ljudi, ki so bili različno oblečeni in imeli obvezane noge, roke, glavo... Sprevod se je ustavil in že smo hiteli, da jim postrežemo, uredimo... Spominjam se, kako je nek partizan pustil pri naših sosedih celo škornje, po katere je pozneje prišel. Ranjene tovariše smo morali spraviti v Zlebič. Toda kako priti tja? Vzpostavili smo zvezo z našimi v Retjah, kamor smo jih odpravili preko gmajne še tisto popoldne... Kasneje smo zvedeli, kako je stvar potekala od Retij dalje. Kmalu so namreč našli v Retjah voznika, ki je ranjence odpeljal proti Sodražici. Voz se je že spuščal po so-

draškem klanecu, ko je voznik zagledal močno italijansko patroljo, ki se je vzpenjala v breg. Vsem je postalo vroče, vendar so se morali nekoliko znajti. Patrolja jih je ustavila in ko je voznik zatrjeval, da pelje v Ribnico dva bolnika (ostali so se skrili), in ker je po vrhu še močno snežilo, so mu verjeli in ga pustili naprej, sami pa odšli proti Loškemu potoku, ker so dobili od tam obvestilo, da so se v dolini pojavili četniki, kot so takrat še rekli partizanom... Niso si mislili, da so ravno kar spustili iz rok ravno tiste partizane, katere so hajkali... No, voznik se jim je smejal v pest in tudi naši ranjenci, da so tako lahko prišli skozi in v Zlebiču sedli na vlak za Ljubljano...

Tovarišica Ivanka je malce prenehala, pa spet nadaljevala:

Vse to pa se ni steklo najbolje pri nas v Loškem potoku. Prihrumeli so v Travnik in ker je bila vas že »dobro« zapisana, so se znesli nad njim ter zažgali nekaj hiš. Vnela se je tudi borba, toda ne s partizani, ampak med seboj, ker so mislili, da so jih napadli naši borci in tako so morali odpeljati kot svojo žrtev nekega orožnika...

Po sneženi sledi je pripeljal orožnik Pikelj nekaj Italijanov tudi k nam na Matevljek. Grozil nam je, da bomo šli vsi na vešala, če ne bomo povedali, kod so šli »četniki«, vendar smo odgovorili, da nismo tu nikogar videli, kot edino nekaj Potočanov, ki so odšli proti Jazbini v gozd... Tudi moji otroci so tako potrdili, čeprav jih je Pikelj prav trdo prijel in jim grozil... Odšli so z dolgim nosom...

V VOTLI JAMI POD JAZBINO JE BILO...

Bilo je spomladi, ko so borci Notranjskega odreda 1942. leta spet pričeli z akcijami na naši strani in se je skupina borcev skrila ter odpočila v prostorni Votli jami pod Jazbino nad našo vasjo. Ker je bilo mokro, pa tudi je še ležal sneg, so se gredli in kurili. To pa bi bilo zanje kmalu usodno. Pokojni mož Alojz, bilo je ravno za veliko noč, ko je bil pri cerkvi na Taboru, je čul, kako so se pogovarjali, da je italijanski stražar opazil dim, ki se je dvigal prejšnji popoldan iz Votle jame pod Jazbino. Takoj je postal pozoren, izgubil se je in odšel naravnost v jamo in opozoril na nevarnost. Da jih ne bi sovražnik iznenadil, so se umaknili drugam, Italijani pa so spet našli — prazno jamo...

PRVA BELA GARDA V SLOVENIJI...

V dneh, ko je del Kočevske zaživel v prvem osvobojenem ozemlju, to je v začetku maja pred 20 leti, se je tudi pri nas občutilo nekaj novega. Med ljudmi pri nas se je vedno bolj čutilo, da so na delu tajne sile, ki sejejo med ljudi razdor in ko se je vse bolj čutil vpliv nekaterih cerkvenih krogov, ki so se bali, da jim ljudstvo ne obrne hrbta... Od tam je prihajal glas in poziv, da se bo treba braniti pred komunisti, pred partizani, da bo treba braniti vero in narod, ki da sta v nevarnosti. Tako so tajni cerkveni emisarji hodili od vasi do vasi po Loškem potoku

in nabirali, seveda le pri svojih vernih simpatizerjih, prve borce, ki jih bo vodil kaplan Leopold Puhar. Za to akcijo smo zvedeli tudi mi. Kljub veliki reklami se je zbralo le 11 mož in fantov, ki so se zabarikadirali v cerkvenem stolpu na Taboru in se dobro oborožili. Kje so ga dobili, ni treba razmišljati. Vodil pa je to prvo belogardistično skupino Potočanov že imenovani kaplan...

6. maja 1942 je počilo. S cerkvenega zvonika na Taboru je bil plat zvona in ljudje so mislili, da je ogenj, pa so prišli iz hiš. Toda nekatere je pozdravil dež svinčenk s Tabora... Pok. aktivista Karla Kordiša je celo zadel odstrelek, pa tudi nad vratmi podboja pok. Rudolfa Bartola s Hriba je zadela krogla. Torej je bil to začetek napada belogardistov na naše ljudi v Loškem potoku...

Kmalu po tem se je zbrala pri nas v Matevljeku večja skupina aktivistov, med njimi poleg obeh že imenovanih tudi pok. učitelj Skok, ki je bil takrat komandant področja za Loški potok, in drugi. Ugotovili smo, da je to na Taboru začetek bele garde in da je to tudi začetek odkritega boja partizanov do novega sovražnika. Hudo pa nam je bilo, ko je dvignil roko Slovenec nad Slovenca — Potočan nad Potočana... Takrat sem se tudi spomnila besed pesnika Prešerna: Slovenec že mori Slovenca-brata, kakašna je to slepota človeka... Toda časa ni bilo več za razmišljanje. Treba je bilo hitro ukrepati.

Ker je uspelo sovražniku ob pomoči domačih izdajavcev utrditi postojanko na Taboru, od kjer je lahko obvladal ves Loški potok, so sklenili postojanko takoj uničiti. Povezati se bo treba z borci Notranjskega odreda, ki je operiral v Loški dolini in se je nahajala neka skupina tudi v Zgornjih Poljanah. Tam je bil tovariš Raušel — Matičkov Jakob, in do njega je bilo treba, da ga obvestimo o nastali situaciji v Loškem potoku. Najprej je bil za to določen moj mož, pa sem se javila sama in prevzela nalogo, ki ni bila ravno lahka. Vzela sem motiko, kosaro in se namenila v hrib preko košenic — do Zgornjih Poljan. Pot ni bila ravno prijetna, posebno ko je bila že noč in sem pot bolj tipala, pri tem pa sem mislila, kako bo doma, če pridejo Italijani... Ob 11. uri sem prišla na cilj, vendar je bil v taborišču le stražar in mi povedal, da so borci v akciji na Bloški polici in da se vrnejo šele okrog treh... Lahko si mislite, kako sem bila

nervozna, ko bi morala z odgovorom čimprej nazaj, ker so me doma čakali... Toda počakati sem morala do 5. ure, ko so se vrnili in nato hitela nazaj s sporočilom, da pridejo do 10. ure...

Vesela sem bila, da sem opravila nalogo, toda do smrti trudna, neprespana. Rada pa sem to naredila, saj sem vedela in čutila odgovornost in dolžnost do naše stvari.

Okrog 11. ure so res prišli partizani z loške strani, bilo jih je 14—18 in napadli Tabor. Akcija je bila končana ob 13. uri 7. maja 1942. Kot so mi povedali, so morali pod zvonikom zažgati otep slame in dim in ogenj sta opravila svoje. Odpor je bil brezuspešen. Bela zastava je zavihrala s cerkvenega zvonika na Taboru. Partizani pa so pripeljali vso enajstotico s kaplanom na čelu na Matevljek. Tu so jim naredili primerno »pridigo«, kjer je Smeli poudaril, v kakšno zablodo so zašli in jih pozval, da se vključijo v vrste NOB, kaplana Puharja pa so pregnali iz teh krajev. Nekateri so res vstopili v partizane, ostali pa so nadaljevali z izdajstvom, kaplan pa je izginil... Tiste dni so ljudje precej govorili, kaj so delali pri nas z belogardisti naši borci, kako so jih mučili, pretepali, pa vendar je bila vse to laž, ker sicer jih ne bi vseh izpustili. Našo hišo so kasneje požgali do tal, moža pa 31. julija istega leta kot talca skupaj s 17 iz Travnika ustrelili v Sodolu... Tak je bil konec izgubljene bitke na Taboru pred 20 leti...

To so bile partizanske zgodbe tovarišice Ivanke. Ko smo letos spet hodili po košenicah okoli Matevljeka, si ogledali Votlo jamo, pa obiskali Zgornje Poljane, Jelenov žleb, Sodol in z vrha Tabora opazovali vasi Loškega potoka, so nam hiteli spomni v tiste case, ko so tudi ti kraji dali svoj krvni davek za svobodo. Letošnja dvajsetletnica pa je gotovo tudi opozorila na zablode in zgrešenost ljudi takrat, ko je pripeljala do bratomornih borb, do izdajstva proti narodu, proti domovini. Spomin na Tabor mora mlademu rodu Loškega potoka povedati resnico, vzgojiti ga v naprednega socialističnega državljanja, da bo v prihodnosti pomagal graditi tudi v Loškem potoku most bratstva, tovarštva in ljubezni.

Marjan Tratar-Učo

Proračun omejen za 24 milijonov

Zaradi premajhnega dotoka sredstev v občinsko blagajno so morali v občini Ribnica precej omejiti proračun. Dotok sredstev se je zmanjšal za 24 milijonov 230 tisoč din (predvsem zaradi številnih odpovedi obrti in prepovedi obratovanja venecijank), vendar pa omejitev proračuna ni dokončna, če bodo dobili sredstva, bodo omejitev naknadno sprostili. Najbolj so se odborniki začudili, ko so slišali, da bodo zmanjšali dotacije krajevnim odborom za milijon din (torej s štirih na tri milijone). Že predvidena sredstva so bila pičlo odmerjena, sedaj pa bo še težje. Na seji so sklenili, da če bodo sredstva na razpolago, bodo krajevni odbori prvi na vrsti...

Občani!

OD 29. SEPTEMBRA DO 3. OKTOBRA BODO KOČEVSKI OBČANI PRAZNOVALI OBČINSKI PRAZNIK. POZIVAMO VSE PREBIVAVCE, HIŠNE SVETE, ORGANIZACIJE IN PODJETJA, NAJ ČIMLEPŠE UREDIJO OKOLICO STANOVANJSKIH HIŠ IN POSLOVNIH PROSTOROV TER DVORIŠČA, OKRASIJO NAJ HIŠE, OKNA IN IZLOŽBE TER IZOBESIJO ZASTAVE, DA BO NAŠE MESTO DOBIL ČIMBOLJ PRAZNIČEN VIDEZ.

Pri delovnih kolektivih

V dneh pred občinskim praznikom smo obiskali posamezna podjetja v Kočevju, se zanimali za njihove uspehe ter probleme, ki nastajajo v proizvodnji. Z vodilnimi uslužbenci smo se pogovorili o delu in uspehih v zadnjih letih; zanimali pa smo se tudi, kako so v posameznih podjetjih poskrbeli za standard zaposlenih.

ITAS: PO REKONSTRUKCIJI DVE MILIJARDI IN POL

V ITAS Kočevje se proizvodnja deli v tri skupine: v specialna vozila (za prevoz razsutega materiala, cisterne za vino itd.), v proizvodnjo navadnih osem, štirinajst in osemnajst-tonskih prikolic in polprikolic do nosilnosti 26 ton. V tretjo skupino spadajo stabilni silosi, pretovorne postaje in avtomatske betonarne. Letos že pripravljajo proizvodnjo mešavcev na kamionih. Ti mešavci bi že med vožnjo zmešali material, katerega bi potem uporabili na gradbiščih.

Letos so imeli predviden plan milijardo dvesto devetinosemdeset milijonov, vendar ga bodo dosegli z milijardo sedemsto milijonov. Vsekakor lep uspeh!

Podjetje je bilo ustanovljeno januarja 1960. Tedaj je bila vrednost poslovnega sklada 65 milijonov dinarjev, sklad skupne porabe pa je bil 6 milijonov. Do sedaj se je poslovni sklad dvignil na 258 milijonov, sklad skupne porabe pa na 85 milijonov dinarjev. Vrednost proizvodnje se je od 560 milijonov v letu 1960 dvignila do predvidene milijarde sedemsto milijonov letos. Podjetje je pred rekonstrukcijo, katero bodo opravili verjetno v šestih mesecih. Napravili bodo novo 3000 m² veliko halo in nabavili stroje v vrednosti 120 milijonov dinarjev. Po rekonstrukciji se bo celoten dohodek dvignil na dve in pol milijardi.

Člani kolektiva prejemajo toplo malico v obratu družbene prehrane Jelka, za katerega adaptacijo prispevali milijon šesto tisoč. Podjetje je zgradilo devetnajst družinskih stanovanj, 6 so jih povečali, tri pa so odkupili od občine. Predvidevajo tudi nadaljnjo graditev stanovanj.

Podjetje skrbi tudi za lasten strokovni kader in štipendira več učencev na srednjetechnični šoli v Ljubljani, 76 članov kolektiva pa je delalo izpite za prekvalifikacijo. Mnogo je tudi slušateljev večerne srednjetechnične šole v Kočevju.

USTVARJANJE SREDSTEV ZA NOVA VOZILA

Podjetje AVTO Kočevje se ukvarja s tovrstnim prometom, katerega nosilnost je 1.200 ton in

V preteklem letu je imelo podjetje 857.355.000 dinarjev prometa, v prvem polletju letos pa 407 milijonov 587 tisoč dinarjev. Letni plan ni dosežen, ker je podjetje odprodalo vsa stara vozila in pričelo nabavljati nova. V tej zvezi se je odločilo za tipizacijo vozil, vendar se nabava od aprila ne premakne dalje. Dela na trgu je veliko, manjka pa vozil. Če ne bodo nabavili nova vozila, bodo morali zmanjšati število zaposlenih. Kljub temu se je letos povečal promet z Avstrijo za 37,1 % v odnosu na prvo polletje preteklega leta.

V stolpnih delavnicah je podjetje nabavilo 20 stanovanj za delavce in uslužbence podjetja. Tri stanovanja bodo vseljena letos, ostala pa prihodnje leto.

Organizacija dela se izboljšuje. Na vseh področjih so pripeni štediti. Čeprav je letos osebni dohodek manjši kot v preteklem letu, ni videti, da bi delovni cian padel; razen redkih izjem. Kolektiv hoče z združenimi močmi doseči uspeh, zato je za ustvarjanje sredstev za nova vozila, ureditev mehaničnih in servisnih delavnic in za stanovanja zarezal tudi v os. dohodek.

OD 3 MILIJONOV DO 12 MILIJONOV

Elektro-Kočevje ima za osnovno dejavnost razdeljevanje električne energije ter vzdrževanje elektroenergetskih naprav. Postranske dejavnosti so gradnja daljnovodov, trafo postaj, nizko napetostnega omrežja, elektro instalacija in servisna služba za popravilo elektrogospodinskih aparatov.

Letošnji planirani brutoprodukt je 329 milijonov, planirani dohodek 105 milijonov in čisti dohodek 89 milijonov. Povprečni osebni mesečni dohodek je v prvem polletju znašal 26.742 dinarjev.

Velik napredek v proizvodnji je bil leta 1960/61, ko so zgradili več elektroenergetskih objektov na območju Ribnice, Kočevja in Novega mesta.

Podjetje je v času osamosvojitve leta 1954 oddalo (prodalo) za 3.200.000 kWh, letos pa jih bo prodalo za 12 milijonov kWh.

Vsako leto odkupi podjetje za svoje delavce dva do tri stano-

in gospodarskih centrov. Tehnični kader obiskuje večerne tehnične šole v Ljubljani. Bodoče perspektive podjetja so odvisne od odjemavcev električne energije ter od naročil.

OD 60 ARTIKLOV NA 200

Tekstilana proizvaja volneno blago, mikane tkanine in odeje. Z ozirom na velik asortiman jim je uspelo, da so prodali vse proizvode, kljub močni konkurenci v tekstilni industriji.

Plan prvega polletja so izpolnili 102 %. Precej težav imajo z uvozom surovin iz zahodnih dežel ter s tržiščem. Realizacija prvega polletja je 9 % večja od istega ob-

novna in obratna sredstva so v istem obdobju porasla od 204 milijone na 478 milijonov dinarjev.

Letos je bilo do 31. avgusta realiziranih milijardo 548 milijonov dinarjev celotnega dohodka, plan za letošnje leto pa znaša 2 milijardi 310 milijonov. Povprečni os. dohodki v letošnjem letu znašajo 23.133 dinarjev, pri tem pa je najnižja obračunska postavka 70 dinarjev na uro, najvišja pa 300 din. Najnižji mesečni dohodek znaša 14.560 din, najvišji pa 62.400 dinarjev.

Posek gozdnih sortimentov je znašal leta 1952 140.000 m³, letos pa 120.000 m³, to pa zato, ker je prešla sečnja po letu 1957 na višino prirastka v gozdu in tudi v

V ospredju trije petorčki KGP v gradnji, v ozadju pa dva od treh, ki so že vseljeni

dobja lani. Dohodek pa je bil manjši za 11 %; nanj so vplivali predvsem stroški za vzdrževanje in obnovo strojev. Povprečni os. dohodki so bili v prvem polletju višji za 10 % kot v istem obdobju lani.

Sedaj izdelujejo okrog 200 artiklov DZ v raznih odtenkih; pred tremi leti so proizvajali le okrog 60 artiklov. Z ozirom na to so asortiman razširili, kar zahteva veliko več truda. Vsa lastna sredstva so porabili za vzdrževanje strojnega parka, ki je zelo zastarel in je njegova vrednost le okrog 20 %.

V podjetju imajo tudi obrat družbene prehrane, ki skrbi za tople malice. Organizirano imajo tudi poučevanje za srednjetechnično šolo, katere drugi letnik obiskuje deset slušateljev. Predavatelji pridejo iz tekstilne šole iz Kranja in DU iz Kočevja.

IZ 550 MILIJONOV NA 3 MILIJARDE 283 MILIJONOV

Kmetijsko gozdarsko posestvo se deli na dve osnovni panogi: na gozdarstvo in kmetijstvo. V sklopu posestva so še pomožni obrati: avtopark, delavnica Breg, mlekarna, mesarija in špedicija Ribnica in Kočevje, kakor tudi gradbena skupina, obrat gozdne mehanizacije in lovišče Rog. Osnovnih in pomožnih EE je 22.

Celoten dohodek podjetja je od leta 1952, to je od nastanka podjetja, pa do leta 1961 porasel od 550 milijonov na 3 milijarde 283 milijonov. S tem v zvezi je naraščal tudi narodni dohodek, ki je v desetih letih porasel iz 166 milijonov na milijardo 600.000. V desetih letih se je povečalo tudi število zaposlenih iz 1385 na 1971. Celoten dohodek na enega zaposlenega se je v tem času povečal od 398.000 dinarjev na milijon 660 tisoč. Leta 1952 so vložili v družbeni standard 13 milijonov, lani pa 117 milijonov. Investicije v os-

nadaljnjih desetih letih n' pričakovati večjega poseka lesa.

Letos se je stanje v kmetijstvu s prizadevanjem kolektiva zelo popravilo, saj se je za polletje 1962 dvignil celoten dohodek iz lanskoletnih 633 milijonov na 892 milijonov. Obseg investicij je z ozirom na druga leta upadel, ker v osnovnih dejavnostih trenutno ne predvidevajo širjenje proizvodnje; v gospodarstvu, ker sekajo do višine prirastka, v kmetijstvu pa je obremenjenost na krmni hektar dosegla predvideno stopnjo. Investirali pa bodo pomožne dejavnosti in družbeni standard.

Zadnja leta gradijo precej stanovanj. Do konca leta bodo zgradili v lastni režiji 30 stanovanj v Kočevju, 10 pa v okolici. V stolpnihah so odkupili 30 stanovanj. S tem bi potrebe zaposlenih glede stanovanj v mestu rešili, v prihodnje pa bi morali rešiti problem stanovanj zunaj mesta.

Posestvo je usposobilo 140 motoristov za motorne žage, v kmetijstvu pa so organizirali razne tečaje za pridobivanje strokovnosti. Osnovni poudarek izobraževanja je na pridobivanju znanja in ne na pridobivanju formalne kvalifikacije.

NOVA SKLADIŠČA IN GARAZE

V prvem polletju letošnjega leta so pri podjetju Trgopromet ustvarili milijardo šestosemdeset tisoč din prometa. Realizacija je nekoliko nižja kot v prvem polletju lani. Iz pregleda po strokah je razvidno, da je nižja predvsem v železninarski in tekstilni stroki, v ostalih strokah je na isti ali celo višji ravni. Čisti dohodek podjetja je znašal v prvem polletju 55 milijonov sedem tisoč dinarjev in je za 13,4 % nižji kot v istem obdobju lani. Na znižanje vpliva predvsem izreden porast zaposlenih iz vrst vajencev pri skoraj enakem prometu.

Podjetje bo uredilo trgovine v

Remontne delavnice »Avta«

potniškim prometom, v katerem ima 13 avtobusov. Poslovne mreže ima razpredene po vsej državi v vseh večjih centrih in v Avstriji, kjer ga zastopa špediter Alois Nuner.

vanja, imajo štiri lastne hiše, v katerih stanuje deset družin. Odkupili so tudi štiri družinska stanovanja, ki so še v gradnji. Podjetje skrbi tudi za kader, katerega šola preko elektrogospodarskih šol

o b o b č i n s k e m p r a z n i k u

Kočevju in delno tudi na podeželju. Gradijo tudi 24-stanovanjski blok, ki bo vseljiv prihodnje leto. V načrtu pa imajo tudi gradnjo novih skladiščnih prostorov in garaž.

Lani je dvaindvajset članov kolektiva uspešno končalo poslovodsko šolo. S tem so si pridobili visoke kvalifikacije.

DRUGO LETO — PROIZVODNJA V POLNEM OBSEGU

Kemična tovarna je bila ustanovljena leta 1955. Sedaj proizvaja za industrijo barv in lakov melaminske, modificirane melaminske in druge smole, ki se imenujejo »Kemeloli«. Za čevljarstvo industrijo izdelujejo impregnirano platno za kapice, imenovano »Kaflex« ter praške za stiskanje »Katemele«, ki jih potrebuje elektroindustrija. Ko bo končana izgradnja, bodo začeli proizvodjati slojaste plošče tipa »Ultrapas«.

Dosedanja proizvodnja se je razvila iz povečane laboratorijske poskusne proizvodnje, tako da so leta 1961 dosegli bruto produkt v višini 100 milijonov dinarjev. V prvem polletju letos je znašal bruto produkt 60 milijonov. Na to je znatno vplivalo pomanjkanje je uvoženega reprodukcijskega materiala.

Dela pri izgradnji tovarne so v zaključni fazi. Od predračunskih 928 milijonov dinarjev je bilo do sedaj porabljenih 854 milijonov. Ostanek bodo potrošili za zaključna dela, katera bi bila lahko v nekaj mesecih gotova, v kolikor ne bi bilo zadržkov z uvozom manjših delov, ki so bistveni za proizvodnjo. Kljub težavam bo v prihodnjem letu stekla proizvodnja v polnem obsegu. Po končani izgradnji bo znašal bruto produkt milijard 600 milijonov dinarjev.

V zvezi z raznimi težavami pri izgradnji se pojavljajo tudi stanovanjski problemi, katere bodo poskusili reševati z gradnjo petih stanovanjskih hišic, v stolpnica pa bodo odkupili 13 stanovanj.

PODJETJE V RAZVOJU

V podjetju Kovinar opravljajo vsa vodoinstalacijska dela, napepljujejo vodovod, centralno kurjavo. Delajo tudi vsa kleparska in ključavničarska dela. Izdelujejo dimne cevi in kolena, brzoparilnike, pekače, brisve priprave, razne vozičke, delajo tudi vsa kovaška dela in podobno.

Letošnji plan podjetja je 233 milijonov, polletna realizacija je bila dosežena 84 %. Do izpada je prišlo predvsem zaradi zastanka na investicijskih delih. Čisti dohodek je nekoliko nižji kot lani, vendar upajo, da bodo plan dosegli, ker gre zaloga izdelkov šele jeseni v prodajo. Povprečni osebni dohodek je med 25.000 in 30.000 dinarji.

Podjetje je na novo formirano iz podjetij Instalacija, Splošno kleparstvo in Kovaštvo s poslovavnico v Ribnici. Obratje ima raztresene po vsem mestu. Namestitev najeti kredit za povečanje in združitve skladišč.

V stolpnica so si zagotovili 6 stanovanj. Adaptirali so tudi stanovanja na trgu Svobode in v Šekovi ulici ter uredili nekaj samskih sob. Vsi, ki delajo v obratu v Kočevju, prejemajo toplo malico v obratu družbene prehrane Jelka.

V Tednu varnosti so napravili

tečaj za varilce in splošni varnostni tečaj za delavce. Člani kolektiva obiskujejo tudi tečaje DU. Dobro pa je organizirana tudi upravna služba in si vse organi-

Izgradnja Kemične tovarne je v zaključni fazi

zacije v podjetju pomagajo med seboj.

MLADO PERSPEKTIVNO PODJETJE

Podjetje Oprema je zelo mlado, saj je bilo ustanovljeno šele pred letom dni, ko so se združila podjetja Mizarstvo, Steklarstvo in Tapetništvo. Podjetje se lepo razvija, saj je prišlo iz prejšnjih 90 milijonov bruto proizvodnje na 122 milijonov. Prostore ima v prenovljeni Horakovi tovarni. V letu 1961/62 so za ureditev investirali 48 milijonov dinarjev.

Izdelujejo vse mizarske izdelke, pohištvo, tapecirano pohištvo, opravljajo steklarska, pleskarska in soboslikarska dela. V letošnjem prvem polletju so bili nekaj pod planom. Povprečni osebni dohodek na zaposlenega je 23.000 din in se je v primerjavi z lanskim letom dvignil za 15 %.

Podjetje je kupilo dvojico družinskih stanovanj. Vsi so kvalificirani, le nekaj se jih privaja delu.

STANOVANJA ZA TRG

Gradbeno podjetje Zidar izvaja gradbeno dela v treh bazenih: Kočevju, Ljubljani in Reki. V Ljubljani in na Reki izvajajo visoko gradnjo (stanovanjske objekte do 9 nadstropij), v Kočevju pa poleg stanovanjske gradnje izvajajo še vso industrijsko izgradnjo. Ponudbe za dela imajo tudi v ostalih republikah, vendar se za enkrat še ne udeležujejo, da ne bi podjetja preveč razdrobili. Obdržati pa mislijo te tri glavne bazene.

Velik vzpon je doseglo leta 1960/61, ko se je bruto produkt iz približno 600 milijonov dvignil na 920 milijonov. V tem letu so uvedli boljšo mehanizacijo, dali so tudi veliko sredstev na sklade podjetja in sklad skupne porabe. Tedaj je bila tudi prelomnica v življenju in delu delavcev. Za njih so sezidali v Kočevju in na Reki moderno urejen samski dom s 70 ležišči. Pričeli so tudi z gradnjo dvajsetstanovanjskega bloka v Šekovi ulici, ki bo končan naslednje leto. Delavcem so zamenjali lesene postelje in slamarice z železnimi z žimnicami. Na delo od Ribnice jih vozi avtobus.

V zadnjih letih so pričeli načrtno prekvalificirati in vzgajati kadre. Skupaj z DU so organizirali tečaje, na katerih je dobilo 120 delavcev kvalifikacije. Do sedaj vajencev niso imeli, letos pa jim

jih je uspelo pridobiti dvanajst. Sprejeli so tudi deset učencev z nepopolno šolo, ki bodo s tečajem pridobili kvalifikacijo. Podjetje tudi perspektivno štipendira po-

treben strokovni kader.

V letošnjem letu bodo verjetno 15 % do 20 % pod planom. Odstotek je odvisen od vremena jeseni. V prvem polletju je močan izpad nastal zaradi zmanjšanja investicijskih sredstev z ozirom na gospodarsko politiko in zaradi slabih vremenskih pogojev. V zadnjih mesecih se proizvodnja močno dviga. Osebni dohodki so za 10 % slabši od lanskih zaradi neizkoriščenja lastnih kapacitet. Možnosti za izvršitev 100 % plana so na Reki, nekoliko manjše v Ljubljani. V novo leto bodo stopili s precej dobro zasadenimi kapacitetami. Začeli so tudi graditi stanovanja za trg, ki jih bodo prodajali že naslednje leto v Kočevju in Ljubljani.

ZA REKONSTRUKCIJO 600 MILIJONOV

V rudniku rjavega premoga kopljejo kosovec, kockovec, oreh, grah, zdrob in prah. V letu 1961 je imelo podjetje 836.078.581 din bruto produkta, čistega dohodka 388.330.655 dinarjev, povprečni osebni dohodek na zaposlenega pa je bil 27.103 dinarje. V prvem

Novi rudniški vpadni jašek

polletju je podjetje doseglo bruto produkt 412.781.000 din, čisti dohodek je znašal 222.898.000 din, povprečni osebni dohodek na zaposlenega se je dvignil na 36.131 dinarjev.

V preteklem in v začetku letošnjega leta so zgradili nov izvoz iz jame, separacijo in klasirnico z nakladiščem. Za to rekonstrukcijo je bilo porabljenih 600 milijonov dinarjev. S forsiranjem rekonstrukcije je napredovala obnova strojnih naprav v jami, tako da so šele letos pričeli sistematično nabavljati nove stroje, ki

bodo zamenjali stare in iztrošene.

Za prehrano članov kolektiva, ki nimajo možnosti prehranjevanja doma, imajo Delavsko uslužbenko restavracijo s cca osemdesetimi abonenti. Podjetje je letos prispevalo za redno poslovanje menze 483.963 din.

Ker podjetje v zadnjih letih ni razpolagalo z denarjem za gradnjo stanovanj, je stanovanjski problem zelo pereč. Do sredine prihodnjega leta bodo dogradili dvajsetstanovanjsko zgradbo.

POVEČANJE ZEMLJIŠČ ZA 92 HEKTAROV

Kmetijska zadruga Kočevje je nastala z združitvijo šestih bivših KZ in združuje zasebni sektor kmetijstva od Strug do Predgrada in Banja loke. Zaradi oddaljenosti teh krajev je bilo potrebno obdržati mnogo uslužbencev, čeprav niso bili povsod polno zaposleni. Finančno kakor tudi gospodarsko poslovanje posameznih bivših KZ ni bilo dobro vođeno ter je ureditev tega zahtevala v preteklem letu precej dela.

Spremenila se je tudi struktura proizvodnje in sicer tako, da so se povečale proizvodne dejavnosti na račun trgovinskih.

Narodni dohodek se je na enega zaposlenega povečal od 672.736 dinarjev v letu 1962 na 784.771 v letu 1961, čisti dohodek pa se je povečal od 400.972 din v letu 1960 na 535.775 din v letu 1961. Povprečni osebni dohodki pa so se povečali od 15.323 din v letu 1960 na 23.818 din v letu 1961 ali za 64,33 %. Povečanje, izraženo v odstotkih, je sicer zelo veliko, vendar je absolutni znesek v primerjavi z ostalimi panogami gospodarstva oziroma s sosednjimi KZ še vedno nizek. Pomanjkanje obratnih sredstev je bilo zlasti občutno v preteklem letu, dokler niso dobili dodatnega kredita. Sedaj je stanje v tem pogledu normalno in ni problemov glede plačila odkupljenih pridelkov oziroma gozdnih sortimentov.

Pri KZ bodo tudi organizirali posebno službo za pridobivanje

zemljišč. Plan za nadaljnji dve leti predvideva povečanje zemljišč za 92 hektarov. Izpolnitev programa bi precej doprinesla k izboljšanju stanja pri prehrani lastne živine.

- Tako smo vam v kratkih obri-
- sih opisali kočevska podjetja.
- Iz njihovih uspehov se vidi,
- da so tudi letos storili velike
- korake k poti napredka in jih
- je tudi letošnji občinski praz-
- nik našel v pravilni graditvi
- socializma.

M. MATE

BESEDE TOV. MALEŽIČA

Poglejmo čez plot

Seje obeh zborov ObLO v Ribnici se je udeležil tudi poslanec Matija Maležič, ki je po neuspehi razpravi o združitvi zadrug in trgovin zaprosil za besedo. Med drugim je tudi dejal:

— Današnja debata me je razočarala zaradi nivoja, kvalitete gledanja odbornikov. Današnja seja ne gradi, krepi, ampak ruši, razkopava naše gospodarstvo. V jugoslovanskem gospodarstvu smo v zadnjih letih dosegli velike uspehe, predvsem v industriji. Občutno pa je bilo pomanjkanje strokovnjakov. Ker nismo imeli potrebnih strokovnjakov in izkušenj, smo morali večkrat delati drugače, kot smo vedeli, da je prav. Ponekod so bile mogoče še druge stvari, nacionalni pomisleki ipd. Te stvari pa sedaj temeljito spreminjamo, na vsej črti lomimo staro miselnost, prehajamo iz ozkega, zaostalega gledanja... Kaj nič ne slišite o združevanju velikih podjetij, ne le v okviru Jugoslavije, ampak se združujejo celo s sorodnimi podjetji izven meja, ker si le tako zagotavljajo razvoj in mednarodno tržišče? Imeli smo precej sorodnih podjetij in še smo jih gradili — pač zato, ker je hotela vsaka republika ali okraj imeti tako podjetje. Zdaj je drugače, nastopile so korenite spremembe.

To nam narekuje gospodarska nujna. Zadnje čase lahko vidite, da se ne preneha združevanje sorodna podjetja, ne le v okviru ene republike, ampak cele Jugoslavije. Proizvodnja prehaja na tekoči trak...

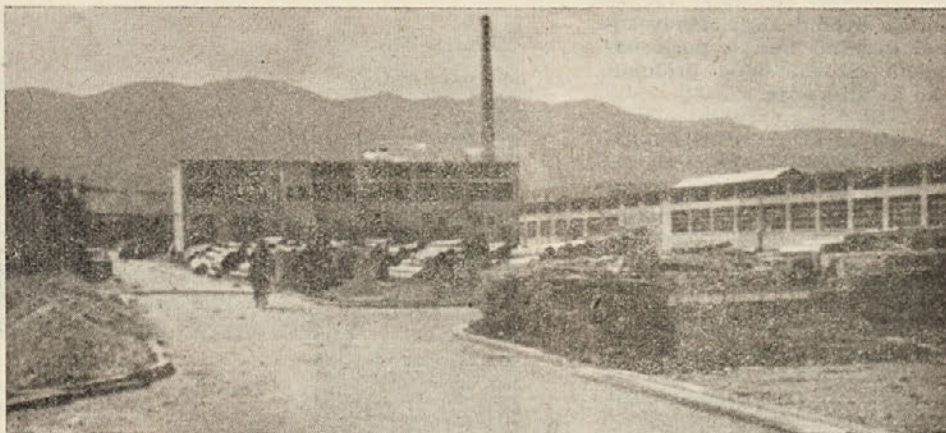
Skrajni čas je že bil, da se je pri vas združila lesna industrija.

Če bi to napravili pred leti, bi bilo zdaj že veliko boljše, začudilo pa me je, da so bili nekateri odborniki na eni prejšnjih sej proti

združitvi lesne industrije! Menim, da taki pomisleki izhajajo iz čisto ozkih in navadno osebnih interesov!

DIREKTOR INLES

Na zadnji seji obeh zborov ObLO Ribnica so odborniki sprejeli tudi sklep o spremembi firme LIP v INLES-Kombinat lesne industrije. Za direktorja lesnega kombinata je bil imenovan Jože Žagar iz Kočevja. (Na sliki INLES, obrat v Ribnici.)

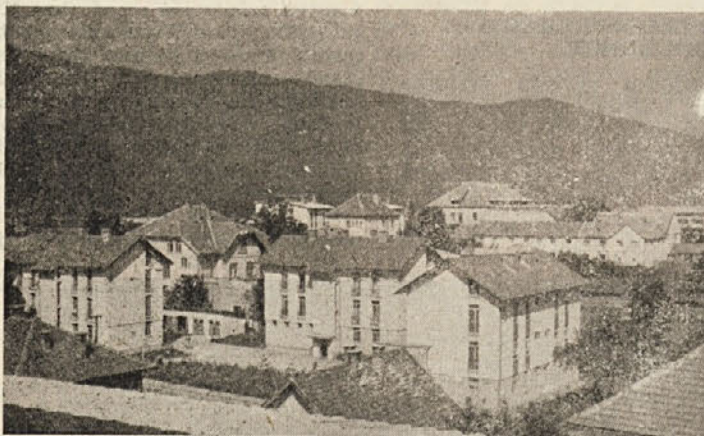
ZABELEŽENO!

Za zadnjo sejo obeh zborov občinskega ljudskega odbora Ribnica — bila je v sredo, 19. septembra — je bil značilen obširen dnevni red, vendar je bilo le nekaj pomembnejših točk. In še nekaj: seja je bila sklicana za pol osmo zjutraj, začela pa se je s polurno zamudo, ker se odborniki niso pravočasno zbrali.

Najpomembnejše točke so bile vsekakor poročilo o gibanju gospodarstva v prvem polletju, predlog odloka o omejitvi občinskega proračuna ter združitev zadrug in trgovin. Razprava ni nakazala nobenih smernic, odborniki se niso

mogli dokopati do pomembnejših sklepov (kar zadeva združitev zadrug in trgovin); nasprotno, pokazalo se je, da so nekateri prišli na sejo docela nepripravljeni, da morda celo z namenom, obiti združitev zadrug in trgovin, zavleči jo na kasnejši čas... Posebno nedostopni (da ne rečemo razdiralni) so bili nekateri odborniki iz Loškega potoka, ki nikakor niso hoteli (ali mogli) uvideti potreb

in koristi združitve zadrug in trgovin. Pravijo, da se bojijo, da bi izgubili še to, kar imajo (ker so »zapravili« že občino, »Smreko« itd.). Na vsak način hočejo obdržati svojo zadrugo (ki nima nikakršnih perspektiv) in trgovino (čeprav bi bilo zanje boljše, da posluje v sklopu večje, močnejše in dobro organizirane trgovske organizacije!) Tak odnos jim je narokoval prazen strah, da bi jim Ribničani vzeli še tisto, kar imajo (čeprav jim nihče nima namena jemati!)...

Pogled na Kočevje z Zidarjevega stolpiča

Delovni kolektiv podjetja

ITAS Kočevje

čestita za občinski praznik 3. oktobra, vsem delavnim ljudem občine Kočevje in jim želi prijetno praznovanje

V dolini Jelenovega studenca

KAJ POČENJAJO ŽIVALI OKOLI KOČE?

Ko se zjutraj zbudiš, zora neopazno briše temo, zvezde izgledajo neznanokam. Vsak hip ujame oko v temni praznini nekaj novih oblik, ki jih prej ni bilo.

Zbudiš se, da ne bi prespal časa, ko se poraja nov dan. Niti oblaka ni videti na modrem nebu. Zbudi nas taščica. Kakor srebrni zvonček gostoli njena pesem visoko v vitke jelke v pozdrav mlademu jutru. Sonce, čarodej življenja, se vse više dviga iznad smrek in jelk in vse močnejše ogreva zemljo in njene prebivalce. Na odru življenja nastopajo druge vrste živali, ki jih prej ni

bilo. Vse vrste barv se sveti v jutranji rosi, ki jo počasi liže sonce.

V lahnem vetriču se pozibava pisan metuljček. Po poti brzi bakreni krešč. Od srebrne do kovinsko modre plašč njegov se v soncu sveti. Nad potjo pajk med leske mrežo je razpel in glej, tisoč rosnih kapljic, tisoč rubinov iz nje se sveti. Cebelce po zraku brenčijo, cvetice obletavajo in nektar prenašajo. Nešteto muh in mušic leti in prijeten šum ustvarja. V soncu se vidijo kot redke, drobne snežinke, ki jih veter nosi. Mravlje čistijo gozd od škodljivcev, grad svoj zidajo v oblake. Kot deroča reka vse vrvi, nosi in hiti. Tu cestno prometnih ni prekrškov in cestnega prahu. Vse je točno

urejeno.

Od neke kot tovorni avion čmrli pribrenči in glas njegov se zgublja zopet v daljavi. Šoje preletavajo se s hoje na hojo. Glasove spuščajo v gozd različne. Ujele na uho so glas človeka, Lisjak pozorno ušesa obrača. In glej, človek po kamniti poti s palico udarja. Srnjak je začel »bokati«. Vse močnejše glas njegov med drevjem odmeva. Kdo moti moj revir, saj tu sem jaz gospodar!

Krvavordeče sonce za konturami drevja počasi izginja in prodorne žarke skozi hladen zrak pošilja. Utihi glasovi so podnevi. Večer se bliža z naglimi koraki. Srnjad iz gozda že izstopa. Netopirji lovijo se med drevjem. Jazbec prižiga luč večerno. Polhi se spravljajo na pašo.

Na modrem nebu zvezda večernica kot prva že svetlobo od sebe

daje. Za njo prižigajo se še druge. Veliki voz pripeljal se je v ospredje. Rimska cesta široka je in svetla. Orion in Venera sta dobro vidna. Luna se redi, vsa okrogla, velika in svetla nad drevjem visi. Čudovito nočno svetlobo ustvarja. Drevje s svojimi sencami dobiva drug obraz.

Sova mane si oči, čisti in ureja perje, se pretega in odleti. Na drugem kraju samec se oglaš. Dvospev med drevjem veter nosi. Veličastna je večerna slika, ko plašč noči pokrili je vse okrog. Ogenj človek je zakuril. Ob njem se svetijo obrazi. Čudne sence ustvarja svetloba. Panji postali so figure. Kdor zna brati vedno odprto knjigo prirode, uživa ko zapusti mestni prah in se poda v hribe.

(Se nadaljuje)

Konference ZK v Kočevju

V teh dneh so v občini Kočevje letne konference osnovnih organizacij ZK, na katerih komunisti analizirajo svoje delo, uspehe in neuspehe. Komunisti se v reševanju problemov, ki jih je nakazal četrti plenum CK ZKJ, spoprijetajo z vrsto vprašanj, katere je treba rešiti, pa naj bo to v kolektivu, organizacijah in ustanovah v mestu in na vasi. Povsod je dovolj dela za komuniste v organih družbe, ki rešujejo vse te probleme. Zato so odvisni uspehi dela od aktivnosti komunistov v teh organih in organizacijah, zato je odgovornost komunistov toliko večja.

Na letnih konferencah ZK se odpira vrsta vprašanj in problemov, pa naj bo to v proizvodnji, ustanovi, terenu ali pa na vasi, katere je potrebno rešiti. Komunisti probleme načenjajo, kar pa ni dovolj, delati morajo na tem, da te probleme tudi rešijo. Vsebinska te problemov je različna. Proizvodnja, komunalna, prosvetna, zdravstvena in socialna služba, vsaka ima svoje probleme.

Za rešitev vseh teh vprašanj je potrebna aktivnost komunistov, ki se ne morejo zadovoljiti samo s tem, da to analizirajo, pač pa so odgovorni, da kot člani družbenih organov in organizacij delajo pri njihovem reševanju.

Na konferenci ene osnovne organizacije so komunisti obravnavali gospodarski razvoj kraja, prosvetno in socialno dejavnost Občinskega ljudskega odbora. Nastalo je več mnenj in predlogov, kako bi moral ta vprašanja rešiti ObLO in njegovi organi. Pri tem se pa komunisti niso spomnili, da so za to odgovorni v prvi vrsti krajevni organi in organizacije skupno z ZK. V družbeni dejavnosti kraja in kolektiva ne moremo pričakovati več, da bodo njihova vprašanja in probleme reševali drugi. Res je ObLO in nje-

govi organi odgovoren tudi za ta vprašanja v naših kolektivih in krajih, vendar jih ne bo rešil, če ne bo k temu pristopil sam kolektiv ali pa ljudje in organizacije v posameznih krajih.

Poleg vseh teh vprašanj je za komuniste važno izobraževanje in poznavanje vseh tekočih problemov, če jih hočejo reševati. Teh je povsod dovolj, ker jih odpira vsakdanje življenje in razvoj.

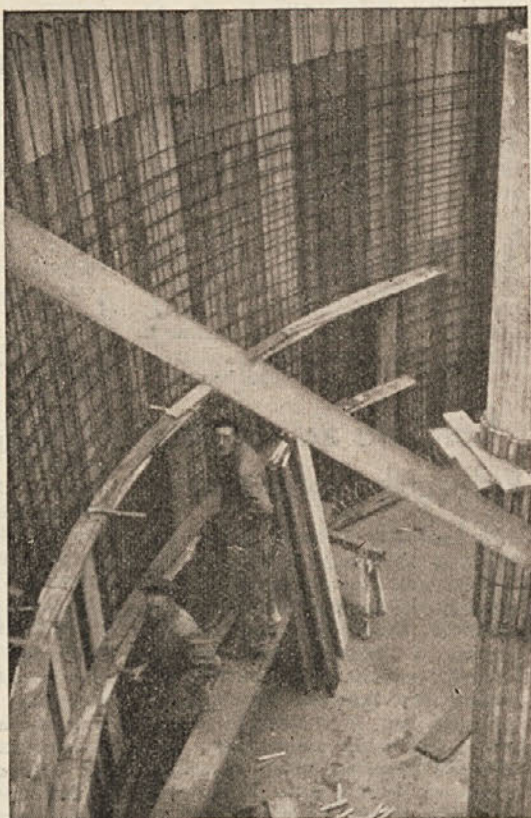

KOČEVSKA RAZGLEDNICA: Stolpnica v zelenju

Volitve v skupnost zavarovancev

6. oktobra bodo v obeh občinah volitve članov skupščine komunalne skupnosti zavarovancev, delegati pa morajo biti delegirani do 28. septembra. V skupščino komunalne skupnosti bomo v vseh volivnih enotah v občinah Kočevje in Ribnica izvolili 31 članov, in sicer v občini Kočevje 22, v ribniški občini pa 9 članov.

Rezervoar grade

500 KUBIČNI VODNI REZERVOAR gradi nad Podgorsko ulico na Dobočju Mestnega vrha Vodna skupnost za Kočevje in Ribnico. Izvajavec del je Splošno gradbeno podjetje Zidar iz Kočevja. Rezervoar bo gotov naslednji mesec, nato pa bodo potrebni še 14 dni za ureditev notranjih inštalacij. Redno bo začel obratovati predvidoma v začetku novembra. Z dograditvijo rezervoarja na Dobočju Mestnega vrha pa ne bodo odpadle vse nevarnosti kočevskega vodovoda. Odstranjene bodo šele, ko bo dograjen zadnji rezervoar na Obrhu in ko bo sistem vodnega napajanja v celoti dograjen. Poleg rezervoarja, ki ga grade, je v rezervi še ena celica za 500 kubičnih rezervoar, ki ga bodo zgradili, ko bo potrebno.

Iskati je potrebno nove oblike dela in nove ljudi, ki so pripravljeni delati aktivno, pa naj bo to v ZK in ostalih organizacijah in organih. Mladi ljudje doraščajo in so pripravljeni delati, odvisno je od tega, kako jih bo ZK znala vključiti v svoje vrste, organizacije in organe.

Komunisti v kočevski občini so v preteklem letu pri svojem organizacijskem delu dosegli lepe uspehe. Letne konference bodo nakazale dovolj nalog, v katere se bo potrebno poglobiti in jih rešiti v bodočem letu.

Iz Predgrada

Na Videmskem hribu nad vasi Čepelje, Kralji, Vimolj in Brezovica niso samo številni nepresahljivi studenci, pač pa je tam tudi prenog. Leta 1930 je kopal neki Miler iz Črnomlja v hrib in pri tem slučajno naletel na prenog, ki ga je nato prodajal dve leti v Kočevje. Ker rov ni bil dovolj zavarovan, se je stena 1932. leta podrla in pokopala pod seboj tudi lastnika ter ga ubila.

V Predgradu in v drugih krajih Poljanske doline je več zaprtih kanalov, preko katerih pelje pot. Povečini so kanali nevarni za prehod ljudi in živali. Vsekakor bi se morali cestni upravi Črnomlja in Kočevja za to bolj zanimati.

J. Š.

Ko vsako leto pregledujemo v tednu boja proti tuberkulozi naše delo, moramo priznati, da kljub velikim uspehom, ki smo jih dosegli, le še nismo prišli tako daleč, da bi mogli trditi, da je problem tuberkuloze pri nas rešen.

Res je umrljivost po zaslugi modernega zdravljenja močno upadla, ni pa padla obolevnost za tuberkulozo. Zato predstavlja ta bolezen pri nas še vedno pereč zdravstven, socialen in ekonomski problem.

V boju proti tuberkulozi kot tipično socialni bolezni je nujno, da se zavzamemo ne samo za medicinsko zdravljenje bolnika, temveč za kompleksno zdravljenje človeka kot biopsihosocialnega bitja v celoti, skladno s sodobnim pojmovanjem zdravja, ki po definiciji svetovne zdravstvene organizacije pravi, da je človek zdrav, če so dani vsi pogoji za njegov normalni telesni, duševni in socialni razvoj.

Teden boja proti TBC

Prvi važen faktor je zdravstvena služba, ki mora biti dobro organizirana in imeti toliko možnosti in sredstev, da lahko ozdravi vsakega obolelega čimprej in tako odstrani žarišča nadaljnjih obolenj, da dviga odpornost organizma s cepitvenjem proti tuberkulozi, da z zdravljenjem preprečuje obolenja pri že okuženih ljudeh, da z zgodnjim odkrivanjem sanira epidemiološka žarišča in — kar je dandanes še najbolj važno — da s sistematsko zdravstveno vzgojo oblikuje zavest in pozitivno stališče posameznika in družbe v celoti do tuberkuloze.

Drugi važen faktor v tem boju je subjektivne narave — to je pripravljenost bolnika in njegove okolice, sodelovati pri zdravljenju in prilagajanju novim razmeram. Sem bi uvrstili pripravljenost prebivalstva za sodelovanje pri zgodnjem odkrivanju obolenj in pri akcijah za preprečevanje novih tuberkuloznih obolenj. To velja predvsem za cepljenje in fluorografske akcije, ki jih skupnost izvaja z namenom, da primere bolezni čimprej odkrije in jih pravočasno ter uspešno zdravi.

Tretji faktor pa je v rokah družbe. Do vprašanj tuberkuloze morajo imeti pozitiven odnos ne samo posamezniki, ampak tudi celotna skupnost. Pri tem mislimo na krajevne in stanovske skupnosti, politične, družbene in gospodarske organizacije ter organe družbenega in delavskega samoupravljanja. Poleg pozitivne zdravstvene zakonodaje o varstvu pred tuberkulozo se ti pravilni odnosi kažejo v precejšnji meri v socialno-ekonomskih ukrepih in predvsem v angažiranju družbenih sredstev za potrebe protituberkulozne službe in za potrebe osebnega standarda.

Geslo letošnjega tedna je: **VSE SILE ZA BOJ PROTI TUBERKULOZI!**

Pionirski kotiček

DRAGI PIONIRJI

Z današnjo številko smo zopet uvedli Pionirski kotiček, ki smo ga preko poletnih počitnic začasno ukinili. Zdaj ste spet v šolskih klopih, vrnili ste se s počitnic (ki so marsikomu bile prekratke!) in se marljivo učite. No, le, kajti od pridnega učenja je odvisna vaša bodočnost.

Pričakujemo, da boste v Pionirski kotiček tudi letos pridno dopisovali. Pišite o vsem, kar se dogaja na vaših šolah, kako se učite, kaj delate v svojih krožkih, o izletih itd. Taki dopisi nam bodo dobrodošli, ker bodo vsi naši bralci spoznali vaše delo in napredek v šoli. Naj še povemo, da so nam pionirji iz Fare že sporočili, da se bodo tudi letos večkrat oglašili...

Te dni praznujete dvajsetletnico vaše organizacije. V Ljubljani bo v soboto in nedeljo centralna proslava za Slovenijo, v Tivoliju pa bodo odkrili spomenik pionirjem. Proslave se bodo udeležili tudi delegati — pionirji iz naših šol, pa tudi mi bomo poročali o proslavi. Želeli bi, da bi za vaš kotiček tudi kateri od udeležencev proslave napisal nekaj vtisov...

Vsekakor, dragi pionirji, tudi letos pričakujemo tesno sodelovanje. Upamo, da nam boste pridno dopisovali in da bodo Novice prav vsem všeč; še več, da bodo vsem pionirjem dober prijatelj. Za sedaj pa vam želimo prijetno praznovanje vašega praznika!

UREDNIŠTVO

Zavihali so rokave—in treskajo z vrati...

Pred durmi je nova gledališka sezona. Naši Svobodaši bodo že drugega oktobra zaigrali komedijo »Z vrati treskajo«. Vtihtapili smo se za oder v Šeškovem domu in opazili zaskrbljene obraze in veliko zavzetost mladih igravcev, ki vsak dan popoldne prizadevno vadijo nelahki komad. Trdo delajo, skoro težaško. Kratek odmor smo porabili za še krajši razgovor z režiserjem in igravci.

Režiser Julij Plut je na naša vprašanja odgovoril sledeče: »Z vrati smo pričeli treskati že aprila in naj bi predstavo dali za zaključek sezone. Gripa, ki je takrat razsajala, pa nam je to preprečila. Zbolelo je polovica igravcev. Zdaj delo nadaljujemo in upamo, da bomo zreli za nastop do predvi-

denega roka. Delo je zelo težko in njegov tempo nam dela mnogo preglavic. Upamo na relativen uspeh.«

In še vprašanje: Kako ste zadovoljni z zasedbo vlog? Prepričan sem, da sem imel srečno roko pri izbiri igravcev in da se je pri tem delu zbralo najboljšo, kar trenutno premore naš teaterček za tovrstno zasedbo.

In že je izginil v garderobo. Poiskali smo še inscenatorja Svobode. Molčeči Matija Glad nerad govori o teh stvarih, pa se je vseeno omehal in povedal: »Zadnja leta moramo biti pri raznih inscenacijah zelo skromni. Vzrok: Ni denarja! Iz starega krpamo od leta do leta in od predstave do predstave. In ker je Matija pred-

(Pismo pionirskega odreda »Boris Kidrič — Kočevska Reka«)

Pionirska organizacija je bila ustanovljena na ustanovnem kongresu v zgodovinskem Bihaču leta 1942. Takrat je dobila uradno ime »Pionirska organizacija«.

Naša dolžnost je, da se ob tem pomembnem prazniku spomnimo naših mladih kurirjev, ki so se v NOB borili skupaj s starejšimi tovariši za svobodo. Mladi pionirji so neustrašeno pomagali partizanom, jim nosili orožje, hrano in pošto. Pionirske skupine in čete so znane iz leta 1942 na Gorenjskem, na Kočevskem in drugje. Znana so njihova junaštva in njihova neustrašnost.

V spomin na te pionirje bodo v nedeljo, 30. septembra, v Bloudkovem parku v Ljubljani svečano odkrili spomenik pionirjem. Za postavitev spomenika smo tako kot po vseh drugih odredih tudi mi prispevali pionirski dinar. Ponosni smo, da se bo tega svečanega odkritja v Ljubljani udeležil tudi predstavnik našega odreda.

Z odkritjem spomenika v Ljubljani se bodo po vseh šolah v naši državi začele proslave, prireditve in športna tekmovanja v čast 20-letnice pionirske organizacije. Pionirji bodo obiskali pomembne

kraje iz časov vojne in nosili cvetje na grobove padlih partizanov. Tudi mi bomo svečano proslavili ta praznik.

Že preteklo leto smo sodelovali v Jugoslovanskih pionirskih igrah pod geslom »Moj kraj včeraj, danes in jutri«, letos pa smo vključeni v pionirske igre pod geslom »Telesna kultura mladih«.

Lani se je izkazal naš »Podmladek RK«. Za delo v podmladku smo si priborili prehodno zastavico. Tudi kot mladi združniki smo veliko napravili. Priredili smo tudi več proslav in prireditev, razna športna tekmovanja, zbirali predmete za muzej in podobno. Spomladi smo začeli zbirati star papir, železo in steklenice. Mnogi pionirji so uspešno opravili izpit o prometnih predpisih in prometnih znakih in praktično pokazali znanje v vožnji s kolesi. Letos bomo morali s tem delom načrtneje nadaljevati.

Velikega pomena je tudi gradnja igrišča, za katerega smo se obvezali, da ga bomo skupaj z mladino zgradili prav v letu telesne kulture. Z novim igriščem se nam bodo odprle široke možnosti za delo na športnem polju.

Veliko dela nas še čaka, vendar pa ga bomo z voljo lahko v redu opravili. Le tako bomo lahko opravičili zaupanje starejših in našega ljubljene maršala Tita in postali to, kar od nas pričakujejo.

Z nožem v hrbet

V nedeljo, 23. septembra, je bila v Klinji vasi v gostilni »Pri treh lipah« vrtna veselica. Ob 22.15 so se nekateri že napili, se začeli zbadati in pretepati. Med njimi so bili tudi Maks Žunič iz Kočevja ter Anton Kocič, Ante Jukič in še nekateri iz barake v Gorenjah. (Jukič je imel s seboj tudi bokser). Pretepači so navali na Vinka Petaka, Žunič pa ga je dvakrat zabodel z nožem v hrbet. Vboda k sreči nista bila posebej nevarna.

Za dobro voljo

MOŽ BESEDA

Janez se je zaobljubil, da ne bo več pil.

Ko jo takole maha mimo gostilne, ga je silno imelo, da bi vstopil, vendar se je vzdržal.

Po dvajsetih metrih pa se obrne in pravi:

»Ker sem se tako lepo vzdržal, sem ga res zaslužil dva deci!«

POPRAVEK

V zadnji številki Novic nam je tiskarski škrt zagodel neljubno pomoto. V članku Pregled dela RK bi moralo v stavku »V tednu RK je bilo v organizacijo sprejetih po šolah 1060 podmladkarjev« pisati: »V tednu RK je bilo 1060 podmladkarjev sprejetih po šolah v mlade člane RK«.

Hkrati pa bi dopolnili stavek: »Vsem šolam so bila dana točna navodila za vodenje evidence, vendar to vodje šolskih kuhinj zanemarjajo«. Pravilno bi se glasilo: »Vsem šolam so bila dana točna navodila za vodenje evidence, vendar vodje več šolskih kuhinj to zanemarjajo.

Učenci 3., 4. in 5. razreda osnovne šole Dolenja vas so v preteklem šolskem letu pri tehničnem pouku napravili vrsto lutk, ki jih imajo sedaj razstavljene v vitrinah na šolskem hodniku poleg skromnega muzejčka lončenih izdelkov.

Komisija za zaščito kulturnih spomenikov

Na zadnji seji obeh zborov občinskega ljudskega odbora v Ribnici so tudi imenovali in potrdili komisijo za zaščito kulturnih spomenikov. Doslej je bila komisija skupna z občino Ljubljana-Vič-Rudnik, potrebe pa so narekovale ustanovitev posebne komisije za te kraje, ker je v Ribniški dolini precej kulturnih spomenikov (obnovljeni ribniški grad, razvaline gradu na Bregu itd.). V komisiji so Janko Trošt, Franjo Matoh in Janko Miklič.

Cveto Novak

tovarna sukna

tekstilana

kočevje

ob občinskem prazniku čestitamo vsem občanom in kupcem naših izdelkov ter se priporočamo

SGP

ZIDAR

pozdravlja ob prazniku kočevske komune

vse delovne ljudi, kolektive in odjemavce

ter jim želi prijetno praznovanje

KOČEVJE

kolektiv

avto
kočevje

čestita vsem občanom, potnikom pa želi srečno vožnjo

Kmetijska zadruga
Kočevje

z obrati:

STRUGE, PREDGRAD, BANJA LOKA
FARA in OSILNICA

čestita vsem delovnim ljudem kočevske občine

DELOVNI KOLEKTIV

Inkop

se pridružuje čestitkam ob 3. oktobru

K O Č E V J E

OKRAJNI ZAVOD
za SOCIALNO
ZAVAROVANJE

podružnica
KOČEVJE

čestita vsem zavarovancem
ob prazniku občine Kočevje

3. oktobru

delovni kolektiv
podjetja

kovinar

kočevje

z obratom v Ribnici se priporoča
za izvedbo vodoinštalaterskih, klepar-
skih, kovaških in ključavničarskih del
ter za odkup vseh vrst brzoparilni-
kov in drugih lastnih kleparskih iz-
delkov

Vodna skupnost

toplo čestita za praznik občine Kočevje
3. oktober — vsem občanom

Kočevje – Ribnica

DELOVNI KOLEKTIV

OPREMA

K O Č E V J E

čestita vsem delovnim ljudem in se pri-
poroča

Zdravstveni

dom Kočevje

Veliko zdravja in prijetno praznovanje

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR KOČEVJE

Vsem občanom, gospodar-
skim in drugim organizaci-
jam pošiljamo tople borbene
pozdrave ob našem praz-
niku - 3. oktobru, ki ga pra-
znujemo v spomin na Zbor
odposlancev slovenskega
naroda pred 19. leti

Obč. odbor SZDL
Obč. komite ZKJ
Obč. sindikalni svet
Obč. komite LMS
Obč. odbor ZB
Obč. odbor ZROP
Obč. odbor ZVVI

Obč. gasivska zveza
Obč. zv. prijatelj. mladine
Obč. odbor RK
Obč. zveza Svobod in pro-
svetnih društev
Obč. zveza za telesno kul-
turo, Društvo upokojencev

Trgovsko podjetje na debelo in drobno

Trgopromet Kočevje

s centralnim skladiščem v Kočevju, skladiščem
alkoholnih in brezalkoholnih pijač

Trgovine:

PREHRANA
TEHNIKA
ŽELEZNINA
GALANTERIJA
OBUTEV
TKANINA
TEKSTIL

MANUFAKTURA
POTROŠNIK
KNJIGARNA IN PAPIRNICA
SADJE - ZELENJAVA
HRANA
ŠPECERIJA
OSKRBA

RUDAR - Rudnik
IZBIRA - Stara cerkev
KOLONIALE - Željne
ŽIVILA - Mozelj
POLJANKA - Predgrad
ROG - Koprivnik
MOŠENIK - Morava

POSTREŽBA - B. loka
KOLPA - Fara
PRESKRBA - Osilnica
KREMPA - Bos. loka
ČABRANKA - Papeži
ZARJA - Stari log
KOSTEL - Livold

se pridružuje čestitkam za občinski praznik ter želi
občanom občine Kočevje, da bi ta pomembni praznik
slovesno proslavili

Poslužujte se naših trgovin, kjer boste solidno postrežen

KOČEVJE

Tople pozdrave ob skupnem prazniku
vsem potrošnikom električne energije

lektro

Delovni kolektiv

Rudnika

rjavega premoga

KOČEVJE

pozdravlja ob občinskem
prazniku - 3. oktobru vse občane,
delovne kolektive in poslovne
prijatelje

Kmerijsko gozdarsko posestvo
Kočevje

Ob prazniku občine Kočevje
pozdravljamo vse delovne ljudi
naše komune in jim želimo še
veliko delovnih uspehov

Kmetijski obrati:

Čvišlerji
Koprivnik
Livold
Mlaka
Stari log
Draga

Samostojni obrati:

Mesarija
Mlekarna
Gradbena skupina
Avtopark

Delavnice Breg

Gozdni obrati: Kočevje

Mozelj
Stara cerkev
Grčarice
Podpreska
Velike Lašče

obrat gozdne mehanizacije
Špedicija Kočevje-Ribnica
Gojitveno lovišče Rog in
uprava podjetja

Prva povojna pomlad je bila na Gor-njem Donu izjemoma ljubezniva in silo-vita. Ob koncu marca so s Priazovja za-pihali topli vetrovi in že čez dva dni in noči so se dočisata razgalili levi bregovi Dona, v stepi so nabrekli s snegom nabuhle doline in grape, led se je zlo-mil, pobesnelo so se razigrale stepne ročice in pota so postala skoraj povsem neprehodna.

Ob tem neugodnem času brezpotja sem moral odpotovati v stanico Buka-novskojo. Pa tudi razdalja ni bila pre-velika — vsega komaj kakih šestdeset kilometrov — toda preiti jo, se je izka-zalo za ne preveč preprosto. S tovarišem sva šla na pot pred sončnim vzhodom. Par sitih konj je s kot struna napetimi zaprežnimi vrvmi komaj vlekel težak, polpokrit koleselj. Kolesa so se po sami cesti vdiral v vlažni, s snegom in le-dom premešani pesek in čez eno uro so se že na konjskih bokih in stegnih pod tenkimi podrepnimi jermenji pokazali beli, sijajni kosmiči pen, a v jutranjem svežem zraku je ostro in opijajoče zadi-šalo po konjskem potu in segretem ko-lomazu radodarno namazne konjske opreme.

Tam, kjer sta konja posebno težko zmagovala, sva stopila s koleslja in šla peš. Pod škornji je čofotal razmehčan sneg in hoja je bila težavna, toda po občestju je še vedno ležal v soncu kri-stalno se poblistavajoči ledek in tam je bil prehod še težji. V kakih šestih urah smo prehodili šele razdaljo tridesetih kilometrov in se pripeljali do prehoda čez rečico Jelanko.

Majhna, poleti na nekaterih mestih delno presahla rečica, se je nasproti vasi

MIHAIL SOLOHOV

Človekova usoda 1

Mohovska razlila za cel kilometer v za-močvirjeno, z jelšami preraslo zemlji-šče. Prepeljati pa se je bilo treba na trhli ladjici, ki ni mogla nositi več od treh ljudi. Konjev nismo potrebovali več. Na tej strani nas je v kolhozni kol-nici čakal postarani »jeep«, ki je na sve-tu marsikaj doživel in so ga tam pustili še pozimi. Skupaj s šoferjem sva s stra-hom sedla v trhlo ladjico. Tovariš pa je s stvarmi ostal na obali. Komaj smo odpluli, že je iz trhlega dna na raznih mestih izbruhnila voda. S tistim, kar smo imeli pri roki, smo našli to neza-nesljivo korito in iz njega črpali vodo, dokler nismo prispeli. Čez eno uro smo bili na oni strani Jelanke. Šofer je pri-neljal s pristave avtomobil, stopil do ladjice in medtem, ko je grabil za veslo, rekel:

»Če to proketo korito ne bo razpadlo na vodi, bomo prispeli čez dve uri, prej nikakor ne pričakujte!«

Vas se je razprostirala daleč vstran in poleg vasi je bila takšna tišina, ka-kršno najdeš na neobljudenih krajih samo pozno jeseni in prav ob začetku pomladi. Od vode je vleklo po vlažnem, po troki grenkosti gnijočih jelš, a z daljnih prihoperskih step, ki so tonile v vijoličasti meglici, je lahni veterc no-sil večno mlad, komaj zaznavni vonj po zemlji, ki se je bila pred kratkim osvo-bodila izpod snega.

Na obrežnem pesku je nedaleč stran ležal podrti, pleteni plot. Počeni sem nanj in hotel prižgati, no, ko pa sem vtaknil roko v desni žep vatenega pre-šitega jopiča, sem z veliko žalostjo od-kril, da se je zavojček »Belomora« po-polnoma razmočil. Med prevozom je val plusknil čez krov precej pogreznjenega

čolna in me do pasu obilil s kalno vodo.

Takrat nikakor ni bilo časa misliti na cigarete in je bilo treba potem, ko sem odvrget veslo, naglo črpati vodo, da bi se čolnič ne potopil, zdaj pa sem, brid-ko se kesaje svoje nemarnosti, previdno izvlekel iz žepa razmočeni zavojček, po-čenih in pričel pokladati na pleteni plot vlažne, porjavele cigarete, vsako cigare-to posebej.

Bil je poldan. Sonce je svetilo vroče kot v maju. Upal sem, da se bodo ciga-rete kmalu posušile. Sonce je svetilo ta-ko vroče, da sem se že skoraj pokesal, da sem za na pot oblekel vojaške va-tene hlače in prešiti vateni jopič. To je bil prvi resnično topli dan ob koncu zime. Lepo je bilo sedeti na pletenem plotu tako sam, popolnoma predan tišini in samoti in, potem ko sem snel z glave staro vojaško kapo z naušniki, sušiti na vetrцу po težkem veslanju mokre lase in brez misli slediti v obledeli sinjini mimo plavajočim belim, prsatim obla-kom.

Kmalu sem zagledal, kako je iz zad-njih dvorišč vasi stopil na cesto možak. Za roko je vodil malega dečka, ki ni imel, sodeč po rasti, več kot pet ali šest let. Utrujeno sta se vlekla proti brodu, toda ko sta prišla vstric za avtomobi-lom, sta se vrnili k meni. Ko je visoki, sključen možak prišel tesno do mene, je rekel s pridruženim basom:

»Zdravo, bratec!«

»Na zdravje.« Stisnil sem stegnjeno, veliko in čvrsto roko.

Možak se je sklonil k dečku in rekel:

»Pozdravi strička, sinko. On je, kakor je videti, prav tako šofer kakor tvoj očka. Samo midva sva se s teboj vozila

na tovornjaku, on pa vozi tale majhen avtomobilček.«

Malček je gledal naravnost vame s svojimi kot nebo svetlimi očmi, samo malo se je nasmešnil in mi pogumno podal rožnato, hladno ročico. Narahlo sem jo stresel in ga vprašal:

»Kaj je s teboj, starček, da imaš tako mrzlo roko? Zunaj je velika vročina, ti pa zmrzuješ.«

Z ganljivo otroško zaupljivostjo se je malček stisnil k mojim kolenom in za-čuden privzdignil belkaste obrvi.

»Kakšen starček naj bi bil, striček? Pravi malček sem še in nisem povsem zmrznil, toda roke so hladne zato, ker sem kotilil snežne kepe.«

Ko je oče snel s hrbtna mršavo vrečo za stvari in trudno prisedel k meni, je dejal:

Same skrbi imam s tem popotnikom! Zaradi njega sem si tudi sam obrusil pete. Na široko zakoračiš — pa že steče v drncu, in prosim vas, pa se ravnaj po takšnem pešaku. Tam, kjer moram na-praviti samo en korak, trikrat zakora-čim in tako hodim z njim nadrobno ka-kor konj z želvo. Vendar pa ga ne smem nikakor izpustiti izpred oči. Komaj se obrnem, pa ti že brodi po luži ali pa odlomi led in ga sesa namesto bonbona. Ne, za moškega pač ni primerno, da ima opraviti in potovati s takšnimi popot-niki in to celo po vojaško.« Za hip je pomolčal, potem pa je vprašal:

»Kaj pa to, bratec, mar čakaš svoje predstojnike?«

Neprijetno mi je bilo, da bi ga pre-pričeval o tem, da nisem šofer in zato sem odvrnil:

»Ali bodo prišli s te strani?«

»Da.«

T. PREŠEREN:

Najdaljša noč

Želel sem spoznati svet in ne samo domovino. Želel sem čitati resnico iz knjig življenja, pa če-prav v najbolj žalostni obliki. Naj bo raztrgana, umazana ali v limuzini; vseeno mi je bilo, da bo le resnica, ki jo bom otipal s svojimi rokami in videl na lastne oči. Ne le v knjigah, časopisju, po naših ulicah, cestah, trgih, mestih in vaseh, ne le v odmaknjenem, od sveta pozabljenem kraju, hotel sem ji prisluhniti tam, kjer teče reka zlata, obenem pa se tu izliva kalni krvavi potok člove-škega znoja. Duša mi je bila žalostna, žejna in lačna resnice, ki je bila okrog mene, a sem šel mimo nje kot slepec; kot na smrt obsojeni z za-vezanimi očmi sem stal pred njo, a jo nisem spoz-nal, poslušal sem jo iz ust tistih, katerih imena je zapisala zgodovina z zlatimi črkami, a ji ni-sem verjel.

Hotel sem spoznati tisti svet, ki ga je spoznal moj oče, ko je moral stopiti vanj za kruhom. Meni ni bilo potrebno, imel sem ga doma, do-brega in ne grenkega. Tudi njemu nisem verjel, kot vem, da tudi meni ne bodo verjeli. Če bo pa le kdo verjel mojim vrsticam, če bo to vsaj eden tistih, ki želijo stopiti v ta svet, tedaj bom imel zadoščenje, da sem storil veliko, da sem dobil plačilo, ki mi ga družba ne more dati.

Želja me ni dolgo mogla potegniti za seboj, ni me mogla izmamiti ilegalno iz domačih logov in še pozneje lep čas ne, ko je bila prosta pot tja in nazaj. Že ob sami misli, da bi zapustil rodno grudo in čeprav le za kratek čas, sem se plaho oziral, stal sem osramočen kot prvošolec pred strogim učiteljem; to je bil moj drugi jaz.

Zdelo se mi je, da že s samo mislijo izdajam sebe, rodno grudo, mojo domovino.

Prišel sem v Ljubljano, v kraj slovenske kul-ture umetnosti, v srce ožje domovine. Spoznal sem se z ljudmi, ki sem jih globoko spoštoval, ki so del ogromnega kolosa, vgrajeni vanj v pod-nožje, ude, grudi, glavo. To so ljudske veličine, ljudje, ki znajo zakleti, udariti po mizi, ki pa znajo tudi brez besed, s stisnjenimi zobmi in znojnim čelom stopiti naprej, kjer jim je mesto. Ni mi žal, da sem stopil v ta svet, ker sedaj vem, da je resnica doma, da jo ni treba iskati preko meja. Ni mi žal, ker sem jo želel povedati vam, ki ste tu, a jo boste izkusili, in vam, ki ste doma.

»Sie müssen ins Krankenhaus. Dort wird man einen kleinen chirurgischen Eingriff machen. Haben Sie kleine Angst, es wird nicht Weh tun...«

Morate v bolnišnico...

Leži na bolniški postelji mirno, nepremično, s pogledom, uprtim v nevidno točko na zidu.

»Eine Operation ist dringend, unaufschreibbar.«

Operacija je nujna, neodložljiva. Težke, kot svinčena mora vsako noč na njegovih grudih, so te besede.

Gleda s široko razprtimi očmi, gleda, a vidi zgolj bele sence, ki se nedoločeno mrmraje suče-jo okrog njega.

Čaka trenutka —

V tem čakanju tečejo minute kot ure; noč se umika dnevu kot siva, boleče siva megla. Pod-zavestno se spomni trenutka, ki ga ne bo nikoli več pozabil.

»V rokah se mu zlomi železni drog, s katerim trga od lesenih tabel in betonske stene poslednji tram. Dolgo, neskončno dolgo se mu zdi, da pada skozi mračno praznino betonskega jaška. Udarec glave ob betonska tla ugasne tok misli.«

Kako se je to pravzaprav zgodilo? Zakaj? Ko-liko časa je ležal na mrzlih tleh?

Moral je ležati uro, celo uro nezavesten v oz-kem, mračnem betonskem jašku, ne da bi ga kdo iskal ali pogrešal. Da je udaril z glavo le malo bolj v desno, za prst širine, v prišiljeno zabeto-nirane jeklene palice... Mraz strese že tako hladno telo ob tej misli. Misli so mu ušle, se pre-trgale in odhitele daleč nazaj v preteklost, ki ni bila starejša od treh mesecev, ne samo slavna ali neslavna preteklost, temveč za njega že prava zgodovina.

(Se nadaljuje)

ta teden za vas

SODRAŽICA

Poročila sta se: Zbačnik Janez iz Podklanca 29, star 26 let in Zabuvec Olga iz Zamosteca 65, stara 22 let.

Umrli je Baumgartner Olga, gospodinja iz Zamosteca 18, stara 58 let.

PRODAM

Ugodno prodam enostanovanjsko hišo z lokalom. — Žnidaršič Lojze, Kočevje, Trg Svobode 39.

ČESTITKA

Direktorju Elektro-Kočevje tovarišu Dragu Grilu želi za njegovo 50-letnico vse najboljše — kolektiv.

ČESTITKA

Dragemu možu in očetu iz Mestnega loga želijo za 70-letnico še mnogo zdravih in srečnih let žena Antonija, sinova Stanko, Lojze in Silva z družinami.

OBVESTILO

Cenjene stranke obveščam, da dvignejo čevlje, katere imajo v popravilu, najkasneje do 15. ok-

tobra 1962 zaradi prenehanja poslovanja. Alojz Žnidaršič, čevljar, Kočevje, Trg svobode 39.

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega moža, očeta, brata in strica

JOŽETA SVETETA

iz Šalke vasi pri Kočevju se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih dneh stali ob strani, nam nudili pomoč in tolažbo. Posebno zahvalo smo dolžni tov. Francetu Korelcu, direktorju Rudnika, tov. Tonetu Hitiju, S. Dečku in J. Lavku za vso pomoč. Iskrena zahvala tudi družinam Rak, Bobek in ostalim sosedom, ki so nam nesebično stali ob strani. Najlepša zahvala tov. Oberstarju za ganljive poslovnice besede ob odprtem grobu, organizaciji upokojevcem in ZB za zadnje spremstvo. Končno zahvala še vsem, ki so pokojniku poklonili vence in cvetje ter ga v tako lepem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Zaljubljeni: žena Ivana, sinova Jože z družino in Albin, hčerki Poldi in Dana z družinami in ostalo sorodstvo.

OBVESTILO

TERENSKO OCENSKA VOŽNJA

AMD Kočevje organizira v počastitev praznika občine Kočevje 7. oktobra 1962 terensko ocensko vožnjo na relaciji Kočevje—Smuka—Hinje—Žvirče—Struge—Kočevje.

Prijave in informacije dobite v pisarni AMD Kočevje do 5. 10. 1962. Prijavijo se lahko avtomobilisti, motoristi in mopedisti. Prvih pet mest iz vsake skupine prejme denarne nagrade, do desetega mesta pa diplome.

AMD KOČEVJE

Jožetu Svetetu v slovo

V nedeljo, 23. septembra, nas je nenadoma zapustil Jože Svete, upokojeni rudar iz Šalke vasi, star 62 let. Pogreb pokojnika je bil v torek. Rudarji so spremili mrtvega tovariša na njegovi poslednji poti v precej velikem številu. Pri odprtem grobu se je od njega poslovil Jože Oberstar.

Jože Svete je prišel še kot mlad fant v Sodražico, kjer je našel zaposlitev in svojo življenjsko tovariško. V zakonu se jima je rodilo 5 otrok, za katere sta oba z ženo vzorno skrbela.

Prišlo je leto 1941 in Svete se je kot zavedni proletarec takoj priključil OF. Zajeli so ga okupatorji in ga gonili vse do leta 1945 po koncentracijskih taboriščih. Po osvoboditvi se je vrnil v Sodražico in se kmalu nato preselil na Rudnik v Kočevje. Kot zvest član delavskega razreda je vlagal vse svoje sile za dvig proizvodnje in lepše življenje delovnih ljudi. Rudarji so ga cenili in spoštovali, ker je bil kot človek in rudar dober tovariš.

Mrlič pri samskem bloku

V nedeljo, 23. septembra ob 23.30, so našli med samskim blokom in cerkvijo mrliča. Ugotovljeno je bilo, da je to 28-letni Karel Marič iz Rudnika, poročen in oče dveh otrok. Pri mrliču so našli tudi dva odvijalca, startni ključ za motor avtomobila, dva reflektorja in dinamo.

Preiskava je pokazala, da je pokojni Marič usodni večer pil in plesal v gostišču Rog v Kočevju od 20. do 23. ure. Nato se je pri ženi in ostali družbi izgovoril, da gre ven, ker mu je slabo... in potem ga živega ni nihče več videl.

Preiskovalni organi so najprej predvidevali, da je pokojnika ubil eden od okradenih kolesarjev, izvid sodne medicine pa je pokazal,

Z MOPEDOM V OBCESTNI KAMEN

21. septembra ob 12.30 uri se je peljala z mopedom iz Sušja v Ribnico na delo Ivana Lovšin (32 let). Nenadoma je zavila s ceste in se zaletela v obcestni kamen. Poškodovala si je desno nogo in so jo morali odpeljati v bolnišnico. Na mopedu je škode za 15.000 din.

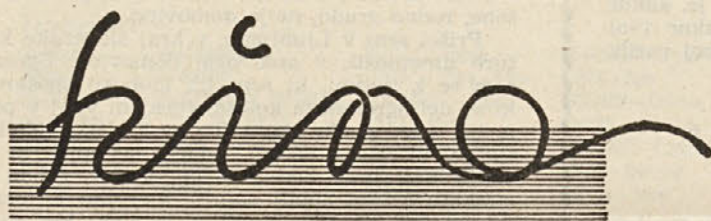
Sport v Velikih Poljanah

V nedeljo, 2. septembra, se je zbralo ob novem športnem igrišču na Velikih Poljanah mlado in staro iz bližnje okolice. To igrišče je preuredila, povečala in tudi opremila ortneška mladina, ki je vključena v TVD Partizanu. Slovesnost je otvoril predsednik ortneškega Partizana in član upravnega odbora Milan Grubešič. Nato je tov.

Prezeli poudaril pomembnost novega igrišča ter povedal nekaj besed o razvoju športa med Poljaneci in Ortnečani ter poudaril, da je otvoritev igrišča tudi tridesetletnica prvega telovadnega društva, ki je bilo ustanovljeno leta 1932. Tedanji telovadci so bili tudi v prvih vrstah NOV.

Nato so se pomerile v odbojki ekipe TVD Velike Lašče, Velike Poljane in Dolenje vasi. Tekmovanja so bila lepa in zanimiva ter so jih gledalci navdušeno pozdravili. Po tekmah so bili vsi nastopajoči pogosteni.

Novoustanovljeno društvo Partizan iz Ortneke in Velikih Poljan je dokazalo, da bo športno delo uspešno zaživelo tudi v teh krajih. Vendar je treba poudariti, da bo društvo lahko delalo samo poleti, ker nima primerne športne dvorane, ki bi jo lahko uredili na Velikih Poljanah v veliki zadružni lopi. To bi bilo mogoče uresničiti ob sodelovanju vseh tamkajšnjih prebivalcev ter v okviru Partizana.

JADRAN, KOČEVJE: 28. do 30. septembra špansko-italijanski film »Prodajavka vijolic«, 1. in 2. oktobra jugoslovanski film »Stopnice hrabrosti«, 3. in 4. oktobra ameriški film »Jutri bom jokala«, 5. in 7. oktobra italijanski barvni CS film »Maratonska bitka«, 7. oktobra film »Zimska fantazija« (matineja).

SVOBODA, KOČEVJE: 29. in 30. septembra francoski film »Hirošima, ljubezen moja«, 6. in 7. oktobra ameriški film »Nenadoma v preteklem letu«.

STARA CERKEV: 29. in 30. septembra francoski film »Rdečelasa Julija«, 6. in 7. oktobra jugoslovanski film »Ples v dežju«.

RIBNICA: 29. in 30. septembra jugoslovanski CS film »Karolina Reška«, 6. in 7. oktobra ameriški film »Pouk o ljubezni«.

SODRAŽICA: 29. in 30. septembra argentinski film »Andaluzijska ljubezen«.

LOŠKI POTOK: 30. septembra italijanski barvni film »Poletne zgodbe«, 7. oktobra ameriški CS film »Arivederci Roma«.

VELIKE LAŠČE: 29. in 30. septembra argentinski barvni film »Ali te smem imenovati mati«, 6. in 7. oktobra italijanski CS film »Sladko življenje«.

DOBREPOLJE: 29. in 30. septembra ameriški barvni CS film »Obračun v Table Rocku«, 3. oktobra angleški film »Poplave strahu«, 6. in 7. oktobra amer. barvni CS film »Zadnji voz«.

PONIKVE: 4. oktobra angleški film »Poplave strahu«.

PREDGRAD: 29. in 30. septembra ameriški barvni CS film »Velikan«, II. del, 6. in 7. oktobra ameriški barvni film »Nočni prehod«.

BROD NA KOLPI: 29. in 30. septembra italijanski film »Neapeljsko zlato«, 6. in 7. oktobra ameriški barvni film »Dve ljubezni Eddy Duchina«.

Smrt kolesarja

V torek ob treh popoldne se je v Ribnici pripetila težka prometna nesreča. Iz podjetja INLES je pripeljal kolesar Franc Češarek (53 let) na cesto, ki pelje od železniške postaje proti Kovinskemu podjetju, po cesti pa je vozil motorist Stanko Marn (28 let) iz Dan. Na križišču sta trčila. Kolesar Češarek je dobil težke poškodbe in je med prevozom v zdravstveni dom podlegel.

Novo igrišče TVD Partizan Velike Poljane